

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ
ΡΩΜΗ
Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων

Η ΙΤΑΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
& ΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ - ΙΤΑΛΙΑΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΈΚΘΕΣΗ
έτους 2009

Ιούλιος 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

<u>A. ΙΤΑΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ</u>	<u>2</u>
1. Γενικά Στοιχεία	2
1. Εξέλιξη Βασικών Οικονομικών Μεγεθών	3
2. Μέτρα Κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της Οικονομικής & Χρηματοπιστωτικής Κρίσης	5
3. Χρηματιστηριακές Εξελίξεις	8
4. Θέματα Ιταλικής Οικονομίας	10
Ιδιωτικοποίηση Alitalia spa	10
Συμφωνία Στρατηγικής Συμμαχίας Fiat – Chrysler	10
Μεταφορές, Πανευρωπαϊκά δίκτυα 5 και 8/ Θαλάσσιοι διάδρομοι	11
Ενέργεια	11
<u>B. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΙΤΑΛΙΑΣ</u>	<u>16</u>
1. Εμπορικό Ισοζύγιο	16
2. Κυριότεροι Εταίροι	21
<u>Γ. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ</u>	<u>24</u>
<u>ΕΛΛΑΔΟΣ – ΙΤΑΛΙΑΣ</u>	<u>24</u>
1. Διμερές Εμπόριο	24
2. Εξελίξεις σε Προϊόντα Ελληνικού Εξαγωγικού Ενδιαφέροντος	31
Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	31
Ψάρια, μαλακόστρακα και μαλάκια	31
Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο	32
Ελαιόλαδο	32
3. Τουρισμός	33
4. Διμερής Συνεργασία	33
Ενέργεια	33
Πανευρωπαϊκά Δίκτυα	35
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδος- Ιταλίας	36
Forum Επιμελητηρίων Αδριατικής & Ιονίου	36
Πρωτοβουλία Αδριατικής & Ιονίου	37
Blue Med	37
Λοιπές Συνεργασίες	37
5. Επενδύσεις	38
Ιταλικές Επενδύσεις στην Ελλάδα	38
Ελληνικές Επενδύσεις στην Ιταλία	39
6. Συμπεράσματα – Προτάσεις	43
<u>Δ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΈΛΛΗΝΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ</u>	<u>44</u>
Μέτρα για την Προώθηση Εξαγωγών & Επενδύσεων	44
Μέτρα Ενίσχυσης Εξαγωγικών Φορέων	45
Ειδικά Μέτρα Ενίσχυσης Εξαγωγικών Επιχειρήσεων	45
Θεσμικό Πλαίσιο	45
Φορολογία	46
Όροι Πληρωμής Εμπορευμάτων (Συνήθειες Πρακτικές)	46
Τοπικοί Εμπορικοί Αντιπρόσωποι	47
Θέματα Τυποποίησης Προϊόντων	48
Εμπορικά Σήματα / Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας	48
Απαραίτητα Συνοδευτικά Έγγραφα Εμπορευμάτων	49
Επενδύσεις – Ίδρυση Επιχειρήσεων	49
Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας	49

Διαφήμιση	51
Χρήσιμες Διευθύνσεις	51
Χρήσιμες Πληροφορίες	52
Σημαντικότεροι Επιχειρηματικοί Φορείς.....	53
Κυριότερα Επιμελητήρια στην Ιταλία	53
Κυριότεροι Οργανισμοί	55
Κυριότεροι Επιχειρηματικοί Φορείς.....	55
Σημαντικές Διεθνείς Εκθέσεις στην Ιταλία το 2010.....	58

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διεθνής οικονομική κρίση είχε σημαντικές επιπτώσεις στην ιταλική οικονομία και στην εξέλιξη των βασικών οικονομικών της μεγεθών. Για το 2009 το ιταλικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 5%, η μεγαλύτερη μείωση που καταγράφηκε από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Το δεύτερο εξάμηνο του έτους, καταγράφηκε μία οριακή ανάκαμψη, κυρίως χάρη στη σταδιακή βελτίωση των εξαγωγών, ως απόρροια της αύξησης της διεθνούς ζήτησης. Η ανάκαμψη αυτή συνεχίζεται και για το πρώτο τρίμηνο του 2010 κατά 0,5%, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2009.

Το 2009 το ιταλικό δημόσιο χρέος, ως ποσοστό του Α.Ε.Π., ανήλθε στο 115,8%, από 105,8% το 2008, ενώ αυξητικές τάσεις θα ακολουθήσουν και το 2010 και 2011 και από το 2012 αναμένεται η σταδιακή μείωσή του. Ταυτόχρονα, το δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό του Α.Ε.Π. ανήλθε για το 2009 στο 5,3% του Α.Ε.Π., από 2,7% το προηγούμενο έτος.

Στο διμερές εμπόριο, παρά την πτώση κατά 22% περίπου, του όγκου των εμπορικών συναλλαγών για το 2009 ένεκα της διεθνούς οικονομικής κρίσης, η Ιταλία παραμένει ο δεύτερος προορισμός των ελληνικών προϊόντων όπου κατευθύνεται το 11,05% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών, με το εμπορικό έλλειμμα να διαμορφώνεται σε 3,84 δις ευρώ έναντι 4,9 δις το 2008 και ο δείκτης εξαγωγών προς εισαγωγές να παραμένει σταθερός στο 0,29%.

Στα σημαντικά οικονομικά θέματα για το 2009 σημειώνουμε τα μέτρα της ιταλικής κυβέρνησης για την τόνωση της ζήτησης και της παραγωγής όπως τα κίνητρα που παρέχονται για την τόνωση της ζήτησης για την απόκτηση/αλλαγή αυτοκινήτων, το «Σχέδιο Κατοικία» για την ενίσχυση της οικοδομής και η επίλυση οικιστικών αναγκών, οι αποφάσεις για την επίσπευση των μεγάλων δημόσιων έργων με την αποδέσμευση πόρων ύψους 17,8 δις ευρώ όπως και το πρόγραμμα Ιταλία Τουρισμός για τον εκσυγχρονισμό των τουριστικών υποδομών, τουριστική διαφήμιση.

Παράλληλα, σημαντικά μέτρα λήφθηκαν για την αντιμετώπιση της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης με διατάξεις για τον επαναπατρισμό των κεφαλαίων, τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων και φορολογικών διευκολύνσεων καθώς και η εισαγωγή των αποκαλούμενων «ομολόγων Tremonti» για την υποστήριξη της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων της χώρας.

Σημειώνεται, επίσης, η σύνοδος Κορυφής (8-10/07/2010) των αρχηγών κρατών της ομάδος των 8, όπου προήδρευε η Ιταλία, κατά την οποία υιοθετήθηκαν επτά κείμενα που αφορούν στις προκλήσεις της οικονομικής κρίσης, τη φτώχεια, την κλιματική αλλαγή και σε διεθνή πολιτικά ζητήματα.

Στον ενεργειακό τομέα σημειώνεται την υπογραφή δύο μνημονίων Συνεργασίας (Ρώμη, 24.2.2009) μεταξύ της ιταλικής εταιρείας ENEL και της γαλλικής PDG για την κατασκευή 4 σταθμών πυρηνικής ενέργειας στην Ιταλία και τη συμμετοχή της ENEL στην κατασκευή 5 αντιδραστήρων στη Γαλλία και τη νέα ενεργειακή στρατηγική της χώρας για την παραγωγή ενέργειας που θα προέρχεται, μελλοντικά, 25% από πυρηνική ενέργεια, 25% από ΑΠΕ και 50% από ορυκτά καύσιμα. Επίσης, η λειτουργία του εξωχώριου τερματικού σταθμού φυσικού αερίου στο Ronigo της Ιταλίας,, δυναμικότητας 8 δις κ.μ. ετησίως με σΣυνεργασία Edison-ExxonMobil- Qatar που θα καλύπτουν το 10% αναγκών ιταλικής αγοράς. Σημειώνεται, επίσης, σημειώνεται και η κοινοτική έγκριση χρηματοδότησης 100 εκ. ευρώ για την κατασκευή του ελληνοϊταλικού αγωγού φυσικού αερίου.

Τέλος, στη συνεργασία για την Πρωτοβουλία Αδριατικής και Ιονίου, υπεγράφησαν πρωτόκολλα συνεργασίας, μεταξύ των κρατών μελών, για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και την αγροτική ανάπτυξη ενώ από τις αρχές του 2010 συμφωνήθηκε να προχωρήσει η συνεργασία για τη δημιουργία «Μάκρο-περιφέρειας» για τις χώρες της Πρωτοβουλίας, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακολουθώντας τα αντίστοιχα παραδείγματα των χωρών της Βαλτικής και του Δούναβη.

A. ΙΤΑΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. Γενικά Στοιχεία

Η Ιταλία διαθέτει μια πολύ διαφοροποιημένη βιομηχανοποιημένη οικονομία, η οποία κατατάσσεται 7^η σε παγκόσμιο επίπεδο και 4^η σε επίπεδο ΕΕ. Η βιομηχανική παραγωγή της χώρας επικεντρώνεται στο Βορρά, στην περιοχή που εκτείνεται μεταξύ Τορίνου - Μιλάνου - Βενετίας, και αποτελεί μια από τις πιο ευημερούσες περιοχές της Ευρώπης, συμβάλλοντας στο 50% του εθνικού εισοδήματος, αντιθέτως, ο Νότος της Ιταλίας, είναι λιγότερο ανεπτυγμένος.

Όπως και στις άλλες βιομηχανοποιημένες χώρες, ο ρόλος του τομέα των υπηρεσιών διευρύνεται συνεχώς, παρόλα αυτά η Ιταλία διατηρεί τη μεγαλύτερη αναλογία θέσεων εργασίας στη βιομηχανία μεταξύ των χωρών της ομάδας G7.

Στον παρακάτω πίνακα δίνονται ορισμένα βασικά στοιχεία για την Ιταλία.

Έκταση	301.336 τ.χλμ.
Πληθυσμός	60.045.068 (εκτιμ. Δεκ. 2008)
Κυριότερα αστικά κέντρα	Ρώμη (2,8 εκ. κάτοικοι), Μιλάνο (1,3 εκ. κάτοικοι), Νεάπολη (973 χιλ. κάτοικοι), Τορίνο (908 χιλ. κάτοικοι), Παλέρμο (663 χιλ. κάτοικοι) [εκτιμ. 2008]
Πολίτευμα	Κοινοβουλευτική Δημοκρατία
Διοικητική Διάρθρωση	Η χώρα διαιρείται σε 20 περιφέρειες, 5 από τις οποίες (Σικελία, Σαρδηνία, Τρεντίνο - Άνω Αδίγη, Φριούλι-Βενέτσια-Τζούλια και Κοιλιάδα Αόστης) απολαύουν ειδικού διοικητικού καθεστώτος
Νομοθετικά Σώματα - Εκλογικό σύστημα	Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται από το Κοινοβούλιο για 7 χρόνια Το Κοινοβούλιο αποτελείται από δύο Σώματα (α) τη Βουλή των Αντιπροσώπων (Camera dei Deputati) με 630 μέλη και (β) τη Γερουσία (Senato) με 315 μέλη Υπάρχουν, επί πλέον, 7 ισόβιοι γερουσιαστές Τα δύο νομοθετικά Σώματα εκλέγονται κάθε 5 χρόνια
Πρόεδρος Δημοκρατίας	κ. Giorgio Napolitano
Πρωθυπουργός	κ. Silvio Berlusconi
Πρόεδρος Γερουσίας	κ. Giuseppe Schifani
Πρόεδρος Βουλής	κ. Gianfranco Fini

1. Εξέλιξη Βασικών Οικονομικών Μεγεθών

Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση είχε σημαντικές επιπτώσεις στην ιταλική οικονομία και στην εξέλιξη των βασικών οικονομικών της μεγεθών. Η κάμψη, σε παγκόσμιο επίπεδο, των εξαγωγών υπήρξε βαρύνουσα σημασία για χώρες όπως η Ιταλία, στην οποία οι εξαγωγές επηρεάζουν σημαντικά τη συνολική ζήτηση. Η απότομη και διαρκής μείωση των πωλήσεων στο εξωτερικό επιδείνωσε την κατάσταση στην ιταλική βιομηχανία, δεδομένου, μάλιστα, ότι χαρακτηρίζεται από ένα μεγάλο αριθμό μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων (περίπου το 90% του συνόλου).

Παρόλα αυτά, η ιταλική οικονομία, μετά από δύο δύσκολα έτη εξαιτίας της κρίσης, από το καλοκαίρι του 2009, σημειώνει τα πρώτα ενθαρρυντικά σημάδια ανάκαμψης. Οι ευοίωνες αυτές προοπτικές αντικατοπτρίζονται και στο Α.Ε.Π. που σύμφωνα με τα στοιχεία της ιταλικής Στατιστικής Υπηρεσίας και του ιταλικού Υπουργείου Οικονομικών, αν και συνολικά για το έτος 2009, συρρικνώθηκε κατά 5,0%, προβλέπεται η σταδιακή ανάκαμψη του από το 2010 (ήδη το πρώτο τρίμηνο του 2010 αυξήθηκε κατά 0,5% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2009).

Για το έτος 2009, το ιταλικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 5%, η μεγαλύτερη μείωση που καταγράφηκε από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Το δεύτερο εξάμηνο του έτους, ξεκίνησε μια δειλή ανάκαμψη, κυρίως χάρη στη σταδιακή βελτίωση των εξαγωγών, ως απόρροια της αύξησης της διεθνούς ζήτησης. Την ίδια περίοδο, ο βιομηχανικός τομέας κατέγραψε θετικά αποτελέσματα, αντισταθμίζοντας εν μέρει την πτώση που υπέστη εξαιτίας της ύφεσης. Τον περασμένο Δεκέμβριο η δραστηριότητα κυμαινόταν σε επίπεδα κατώτερα των 20 ποσοστιαίων μονάδων από την κρίση (ανώτερο σημείο του οικονομικού κύκλου) της άνοιξης του 2008. Παράλληλα, ανεκόπη η πτώση του τριτογενούς τομέα, ενώ συνεχίστηκε εκείνη των κατασκευών.

Η Ιταλία είναι χώρα με αρκετά υψηλό δημόσιο χρέος. Συγκεκριμένα, για το 2009 το ιταλικό δημόσιο χρέος, ως ποσοστό του Α.Ε.Π., ανήλθε στο 115,8%, από 105,8% το 2008, ενώ αυξητικές τάσεις θα ακολουθήσουν και το 2010 και 2011 και μόνο από το 2012 αναμένεται η σταδιακή μείωσή του..

Το δημοσιονομικό έλλειμμα προς το ΑΕΠ ανήλθε στο 5,3%, από 2,7% του προηγούμενου έτους, με το δημόσιο δανεισμό να έχει αυξηθεί κατά τα 84,7 δισ. ευρώ. Σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, το ιταλικό έλλειμμα είναι κατά 1,5 μονάδα χαμηλότερο, και κατά 1 μονάδα χαμηλότερο σε σχέση με το μέσο όρο της ευρωζώνης.

Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου μειώθηκαν κατά 12,1%, καθώς επηρεάστηκαν από τη διεύρυνση των αχρησιμοποίητων περιθωρίων των παραγωγικών δυνατοτήτων, που άγγιξαν τα ιστορικά μέγιστα και από την απαισιοδοξία των επιχειρήσεων για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας. Παραδείγματος χάριν, οι επενδύσεις σε κατασκευές μειώθηκαν κατά 7,9%, οι επενδύσεις σε μηχανήματα και εξοπλισμό, μέσα μεταφοράς και σε άυλα αγαθά μειώθηκαν κατά 16,6%.

Ο πληθωρισμός σημείωσε διακυμάνσεις κατά τη διάρκεια του 2009. Το Σεπτέμβριο κατεγράφη το χαμηλότερο επίπεδο της συγκεκριμένης περιόδου (-0,2%), ενώ τον Αύγουστο ανήλθε στο 0,3%, το μέγιστο επίπεδο για το 2009. Όσον αφορά τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή, για το έτος 2009, αυτός αυξήθηκε κατά 0,8% σε σχέση με το 2008.

Η ανεργία, για το 2009, ανήλθε στο 7,8%, αυξημένη κατά 1% σε σχέση με το 2008. Μικρή αύξηση της ανεργίας αναμένεται και για το 2010, από τα επόμενα έτη, όμως, θα υπάρξει σταδιακή μείωση,

φθάνοντας στο 7,5% το 2013. Παρόλα αυτά, το ποσοστό ανεργίας στην Ιταλία παραμένει χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (9,8%). Επισημαίνεται ότι, όσον αφορά τη γυναικεία ανεργία, για το έτος 2009, ήταν στο 9,3%, αυξημένη κατά 0,7% σε σχέση με το 2008, ενώ το ύψος της ανεργίας των νέων (15-24 ετών) διαμορφώθηκε για την ίδια χρονική περίοδο, στο 25,4%, αυξημένο κατά 4,2%.

Στην Ιταλία απασχολείται το 57,5% του συνολικού πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών, παραμένουν όμως σημαντικές διαφορές μεταξύ των φύλων: όσον αφορά τη γυναικεία απασχόληση, αυτή αποτελεί το 46,4%, ενώ η ανδρική ανήλθε στο 68,6%. Για το έτος 2009, η αρνητική οικονομική συγκυρία επηρέασε την αγορά εργασίας. Αποτέλεσμα ήταν η μείωση της απασχόλησης, κατά 0,3% το 2008 και κατά 1,2% το 2009.

Σημειώνεται ότι στην Ιταλία αισθητές είναι οι περιφερειακές ανισότητες και ειδικότερα η οικονομική υστέρηση των Περιφερειών της Νοτίου Ιταλίας με την υπόλοιπη χώρα. Στην χώρα δεν υπάρχει σύγκλιση στην περιφερειακή ανάπτυξη, τα στοιχεία της περιόδου 2006-2008 δείχνουν ότι το χάσμα ανάπτυξης μεταξύ Κέντρου-Βορρά και Νότου διατηρείται, χωρίς να μειωθεί η απόσταση μεταξύ των περιοχών σε υστέρηση και των πιο πλούσιων. Η Αυτόνομη περιοχή του Μπολτζάνο, η Κοιλιάδα Αόστης και η Λομβαρδία κατέχουν, για το 2008, τα πιο υψηλά ποσοστά του κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε απόλυτες τιμές (πάνω από 33.600 ευρώ ανά κάτοικο), ακολουθούμενες από την Εμίλια-Ρωμάνια και το Τρέντο (πάνω από 31.000 ευρώ ανά κάτοικο). Οι περιοχές με το χαμηλότερο ποσοστό κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι η Καμπανία (16.867 ευρώ ανά κάτοικο), ακολουθούμενη από την Καλαβρία (17.008 ευρώ ανά κάτοικο) και τη Σικελία (17.443 ευρώ ανά κάτοικο).

Παρά την αρνητική συγκυρία και τα προβλήματα της ιταλικής οικονομίας, η ανταγωνιστικότητα διατηρήθηκε για το 2009 σύμφωνα με την έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Forum, κατέχοντας την 48^η θέση για το 2009 στην παγκόσμια κατάταξη (49^η θέσης το 2008), αλλά εξακολουθεί να υπολείπεται έναντι των προηγούμενων ετών (46^η θέση το 2007).

ΒΑΣΙΚΟΙ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

	2006	2007	2008*	2009*	2010*	2011*
ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές (τρισ. ευρώ)	1,479	1,544	1,567,9			
Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ (σε μονάδες σταθερής αγοραστικής δύναμης)	103,3	100,0				
Μεταβολή ΑΕΠ (%)	2,0	1,5	-1,3	-5,0	0,8	1,4
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (%)	2,2	2,0	3,5	0,8	1,8	2,0
Ανεργία (%)	6,8	6,1	6,7	7,8	8,8	8,8
Δημοσιονομικό Έλλειμμα (% ΑΕΠ)	-2,0	-1,8	-3,1	-2,6	-3,2	-2,9
Δημόσιο Χρέος	106,5	103,5	105,8	113,0	116,1	
Πρωτογενές Έλλειμμα Προϋπολογισμού (% ΑΕΠ)	-3,3	-1,5	-2,7	-5,3	-5,3	-5,0
Εξαγωγές (% μεταβολή)	6,2	4,6	-3,9	-19,1	3,4	4,1
Εισαγωγές (% μεταβολή)	5,9	3,8	-4,3	-14,5	2,8	3,5

* Προβλέψεις

Πηγή: Προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Άνοιξη 2010

2. Μέτρα Κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της Οικονομικής & Χρηματοπιστωτικής Κρίσης κατά το 2009

Το ιταλικό Κοινοβούλιο ψήφισε στις 28.07.09, το νόμο για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης όπου, περιέχονται διατάξεις για φορολογικές διευκολύνσεις σε επιχειρήσεις, για επαναπατρισμό κεφαλαίων, για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων καθώς και διατάξεις για συνταξιοδοτικά θέματα. Ειδικότερα, στις κυριότερες ρυθμίσεις περιλαμβάνονται:

1. Επαναπατρισμός των κεφαλαίων που εξήχθησαν, παρανόμως, από το 2003 έως τις 31.12.2008, με την καταβολή για κάθε έτος εφάπαξ εισφοράς 1% του κεφαλαίου. Στόχος του μέτρου αποτελεί η προσέλκυση κεφαλαίων από φορολογικούς παραδείσους και γενικότερα από αλλοδαπές τράπεζες.
2. Μείωση της φορολογίας κατά 50% των κερδών που επενδύονται σε καινούργιο μηχανολογικό εξοπλισμό.
3. φορολογική απαλλαγή κατά 3% των μετόχων επιχειρήσεων που συμμετέχουν με ίδια κεφάλαια στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και μέχρι του ποσού των 500.000 ευρώ.
4. Ρύθμιση των χρεών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων προς τις τράπεζες, μετά από συμφωνία που θα συναφθεί με την Ιταλική Ένωση Τραπεζών, εντός τεσσάρων μηνών αφότου τεθεί ο παρών νόμος σε ισχύ.
5. Ενισχύεται κατά 1,8 δισ. ευρώ το 2010 η Εθνική Επιτροπή μικρών πιστώσεων προς τις επιχειρήσεις.
6. Έως τις 31.12.2009 οι Δημόσιοι Φορείς θα πρέπει να υιοθετήσουν τα δέοντα μέτρα που θα εγγυώνται την έγκαιρη πληρωμή των προμηθευτών του Δημοσίου.

7. Για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και τη διενέργεια ελέγχων, οι αρμόδιες διωκτικές αρχές μπορούν να ζητούν και να λαμβάνουν από τις τράπεζες και τις ιταλικές Αρχές πληροφορίες, στοιχεία και έγγραφα πιστωτικής, οικονομικής και ασφαλιστικής φύσεως.
8. Όποιος έχει επενδύσεις και επιχειρηματικές δραστηριότητες στους αποκαλούμενους “φορολογικούς παραδείσους” και δεν τις δηλώσει θεωρείται αυτόματα ότι διαπράττει το αδίκημα της φοροδιαφυγής. Η διεύθυνση Εφορίας θα συστήσει επί τούτου ειδική υπηρεσία για την αποκάλυψη εκείνων που διαθέτουν αδήλωτα κεφάλαια στο εξωτερικό.
9. Για την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων θα συσταθεί ένα νέο όργανο για την χρηματοδότηση και ασφάλισή των, μέσω πόρων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Cassa depositi e prestiti).
10. Λαμβάνονται επίσης μέτρα για την επιμόρφωση ανέργων, παρέχονται κίνητρα σε εταιρείες για την εκπαίδευση των υπό απόλυση εργαζομένων.
11. Από το έτος 2010, αυξάνεται στα 61 έτη το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης των γυναικών στο δημόσιο τομέα και σταδιακά έως το 2018 θα ανέλθει στα 65 έτη, αυξανόμενο κατά 2 έτη ανά διετία.

Επιπλέον, έλαβε μέτρα για την τόνωση συγκεκριμένων τομέων, όπως τα παρακάτω:

Χρηματοπιστωτικός τομέας

Στις 25.02.09, υπεγράφη από τον Υπουργό κ. Tremonti, η προηγουμένως ενεκριθείσα από την Ε.Ε., Απόφαση, με την οποία τροποποιείται το καθεστώς ανακεφαλαιοποίησης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων της Ιταλίας. Στόχος του προγράμματος αυτού είναι η υποστήριξη της κεφαλαιακής επάρκειας των εν λόγω ιδρυμάτων, μέσω της οποίας θα επέλθει η τόνωση της αγοράς και να στηριχθούν οι επιχειρήσεις - ιδιαίτερα οι μικρομεσαίες - και τα νοικοκυριά, που αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας.

Με το πρόγραμμα αυτό, που έλαβε την ονομασία «ομόλογα Tremonti», οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Τράπεζες, προκειμένου να ενισχύσουν τα εποπτικά τους κεφάλαια πρώτης διαβάθμισης Core Tier-1, θα μπορούν να εκδώσουν ομολογίες μειωμένης εξασφάλισης ειδικής μορφής, χωρίς δικαίωμα ψήφου που θα φέρουν την εγγύηση του Ιταλικού Δημοσίου, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και κατόπιν αξιολόγησης για κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που ενδιαφέρεται να ενταχθεί στο πρόγραμμα, από την Τράπεζα της Ιταλίας. Τα «ομόλογα Tremonti» θα μπορούν να μετατραπούν σε κοινές μετοχές, μετά από σχετικό αίτημα των ίδιων των Τραπεζών και θα μπορούν να προεξοφλούνται από το Δημόσιο χωρίς ποινή. Σε κάθε περίπτωση, το σύνολο των εγγραφών των τίτλων δεν μπορεί να ξεπεράσει το 2% της αξίας των δραστηριοτήτων της εκδότριας Τράπεζας.

Αυτοκινητοβιομηχανία

Το ιταλικό Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε στις 06.03.09 νομοθετικό διάταγμα με το οποίο παρέχονται κίνητρα για την τόνωση της ζήτησης στην απόκτηση αυτοκινήτων. Ειδικότερα, προβλέπεται:

1. Επιδότηση ύψους 1500 ευρώ, για την απόσυρση αυτοκινήτου τεχνολογίας euro 1 και euro 2, που έχουν τεθεί σε κυκλοφορία έως το Δεκέμβριο του 1999, εάν αποκτάται αυτοκίνητο τεχνολογίας euro 4 και euro 5, που εκπέμπουν διοξείδιο του άνθρακα κάτω των 130 γρ. ανά χιλιόμετρο για πετρελαιοκίνητα οχήματα και 140 γρ. ανά χιλιόμετρο για βενζινοκίνητα οχήματα.
2. Επιδότηση, ύψους 1.500 ευρώ, για την απόκτηση, ως πρώτου αυτοκινήτου, που χρησιμοποιείται αέριο, ηλεκτρική ενέργεια και υδρογόνο, σε περίπτωση δε που αποσύρεται όχημα για την αγορά αυτού του τύπου οχήματος, η επιδότηση ανέρχεται σε 3.000 ευρώ, και εφόσον οι εκπομπές ρύπων αυτών των τύπων αυτοκινήτων είναι αρκετά χαμηλές, η επιδότηση ανέρχεται σε 3.500 ευρώ.

3. Επιδότηση 2500 ευρώ για τα ελαφρά επαγγελματικά φορτηγά, για την απόκτηση νέου φορτηγού με την απόσυρση του παλαιού, κυκλοφορίας έως το 1999, και 4.000 ευρώ εάν στο νέο όχημα χρησιμοποιείται αέριο και/ή υδρογόνο.
4. Επιδότηση ύψους 500 ευρώ για την απόσυρση δίκυκλων οχημάτων και απόκτηση νέου δίκυκλου.

Δημόσια Έργα

Η Διυπουργική Επιτροπή Οικονομικού Προγραμματισμού αποφάσισε, στη συνεδρίασή της, στις 06.03.2009, την επίσπευση υλοποίησης μεγάλων δημόσιων έργων στη χώρα, με την αποδέσμευση πόρων ύψους 17,8 δισ. ευρώ.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του τριετούς προγραμματισμού, για επενδύσεις στις υποδομές, ύψους 16,6 δισ. ευρώ, προστίθενται 1,2 δισ. ευρώ (1 δισ. ευρώ για σχολικά κτήρια και 200 εκ. ευρώ για σωφρονιστικά καταστήματα), ενώ ο συνολικός προϋπολογισμός των έργων ανέρχεται σε 44 δισ. ευρώ.

Στις άμεσες προτεραιότητες εντάσσονται η γέφυρα της Μεσσήνης (που θα συνδέσει την ηπειρωτική Ιταλία με τη Σικελία), ο αυτοκινητόδρομος Salerno-Reggio Calabria και η τρίτη σιδηροδρομική διασύνδεση Μιλάνου-Γένοβας.

«Σχέδιο Κατοικία»

Σε συνέχεια της ψήφισης του Προϋπολογισμού του 2008, η ιταλική Κυβέρνηση προχώρησε σε διαπραγματεύσεις, με τις Περιφέρειες και τις Αυτόνομες Περιοχές της χώρας, για την επίτευξη Συμφωνίας στη λήψη μέτρων που θα ρυθμίζουν το πλαίσιο επέκτασης των υπαρχουσών κατοικιών, καθώς και την κατασκευή νέων αστικών οικισμών. Η Συμφωνία, που έχει λάβει την ονομασία «Piano Casa», υπεγράφη την 1^η Απριλίου 2009, και έχει ως στόχο την τόνωση της οικονομίας και την ικανοποίηση των οικιστικών αναγκών των οικογενειών. Βασικά σημεία της Συμφωνίας είναι τα εξής:

1. Ογκομετρική Επέκταση: Δίνεται η δυνατότητα στις κατοικίες μίας ή δύο οικογενειών, συνολικού κυβισμού όχι μεγαλύτερου των 1.000 κυβικών μέτρων, να επεκταθούν μέχρι το 20% του υπάρχοντος όγκου του κτηρίου και όχι πλέον των 200 κυβικών μέτρων.
2. Κατεδάφιση και ανακατασκευή: Τα κτήρια που προορίζονται για οικιστικό σκοπό, μπορούν να κατεδαφιστούν ή να ανακατασκευαστούν, με ογκομετρική επέκταση μέχρι το 35% του υπάρχοντος όγκου, προκειμένου να βελτιωθεί η αρχιτεκτονική ποιότητα και η ενεργειακή απόδοση, χρησιμοποιώντας ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και σύμφωνα με κριτήρια περιβαλλοντολογικής βιωσιμότητας.
3. Ιστορικά κέντρα και αυθαίρετα κτίσματα: Τα προηγούμενα σημεία δεν αφορούν επεμβάσεις επέκτασης σε αυθαίρετα κτήρια, σε κτήρια που ευρίσκονται στο ιστορικό κέντρο κάποιας πόλης, καθώς και σε περιοχές απόλυτης απαγόρευσης ανοικοδόμησης.
4. Λαϊκές κατοικίες: Η Κυβέρνηση δεσμεύτηκε να καταρτίσει από κοινού με τις Περιφέρειες μια μελέτη σκοπιμότητας για την κατασκευή εργατικών κατοικιών, προσπαθώντας, ταυτόχρονα, για το σκοπό αυτό, να εξασφαλίσει περισσότερους δημόσιους ή και ιδιωτικούς πόρους, πλέον των 550 εκ. ευρώ που προβλέπονταν στον Προϋπολογισμό του 2008.
5. Απλοποίηση των διαδικασιών: Προκειμένου να επιτευχθεί η επιτάχυνση της εφαρμογής του 'Σχεδίου Κατοικία' θα απλοποιηθούν οι διαδικασίες που αφορούν τον κατασκευαστικό τομέα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Περιφέρειες και οι Αυτόνομες Περιοχές της θα διατηρήσουν, σε μεγάλο βαθμό, τη 'νομοθετική αυτονομία' τους, τροποποιώντας τις επί μέρους διατάξεις σύμφωνα με τις ανάγκες της κάθε περιοχής.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΟΜΑΔΟΣ ΧΩΡΩΝ G8

Στο διάστημα 8-10.07.09, πραγματοποιήθηκε, στη Λ'Ακουίλα της Ιταλίας, η Σύνοδος Κορυφής των Αρχηγών Κρατών της ομάδος G8. Στις εργασίες συμμετείχαν οι αρχηγοί κρατών της ομάδος G5 και παρέστησαν αρχηγοί κρατών 14 άλλων χωρών, καθώς και εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών. Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης αφορούσαν στις προκλήσεις της οικονομικής κρίσης, τη φτώχεια, την κλιματική αλλαγή και διεθνή πολιτικά ζητήματα.

Συνολικά, υιοθετήθηκαν επτά κείμενα. Όσον αφορά τα αποτελέσματα της Συνόδου για θέματα οικονομικού περιεχομένου, στο 40 σελίδων κείμενο της Κοινής Διακήρυξης που υιοθετήθηκε στο τέλος της πρώτης ημέρας της Συνόδου, οι αρχηγοί κρατών της ομάδος G8, διατύπωσαν 134 σημεία, που καλύπτουν τέσσερις βασικές θεματικές ενότητες, ήτοι υπεύθυνη διακυβέρνηση για ένα βιώσιμο μέλλον, παγκόσμια οικονομία, βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων (κλιματική αλλαγή, καθαρή ενέργεια και τεχνολογία), και 'Ανάπτυξη και Αφρική'.

Από τα κείμενα, τα οποία υιοθετήθηκαν, συγκρατούνται τα κάτωθι:

- Θεσπίστηκε η Διαδικασία Heiligendamm-L'Aquila (Heiligendamm-L'Aquila Process - HAP), για την οποία υπογραμμίστηκε ότι όσες χώρες ενταχθούν, δεσμεύονται να ενδυναμώσουν την αμοιβαία κατανόηση και να μετουσιώσουν την κοινή προσπάθεια σε απτά αποτελέσματα, και, μέσω της Διαδικασίας, να συμβάλουν στην προώθηση της παγκόσμιας διακυβέρνησης και στην κοινή χάραξη του μέλλοντος.
- Υιοθετήθηκαν οι προτάσεις της Συνόδου των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, οι οποίες περιλαμβάνονται στο κείμενο, με την ονομασία «Lecce Framework».

Κατεκρίθη ο προστατευτισμός και συμφωνήθηκε ότι μια επιτυχής κατάληξη του Γύρου της Ντόχα, εντός του 2010, θα έδινε σημαντική ώθηση στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, θα υποστήριζε την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και την ανάκαμψη και θα συνέβαλλε στην ανάπτυξη.

Παράλληλα, στο περιθώριο της Συνόδου των Υπουργών Ενέργειας της G8, υπεγράφη και η ιδρυτική πράξη του Διεθνούς Συνεταιρισμού για τη Συνεργασία σε θέματα Ενεργειακής Αποδοτικότητας (International Partnership of Energy Efficiency Cooperation - IPEEC). Το καταστατικό του Διεθνούς αυτού Συνεταιρισμού υπεγράφη από τις χώρες της G8 (Γερμανία, Καναδάς, ΗΠΑ, Γαλλία, Μ. Βρετανία, Ιταλία, Ιαπωνία, Ρωσία), την Ε.Ε., καθώς και τη Βραζιλία, την Κίνα, τη Νότια Κορέα και το Μεξικό. Η πρωτοβουλία αυτή, που σκοπό έχει να διευκολύνει τις ανταλλαγές και τις δράσεις που συμβάλλουν στην ενίσχυση της ενεργειακής αποδοτικότητας, ξεκίνησε το 2008, υπό την ιαπωνική προεδρία της G8. Υπεγράφη, επίσης, συμφωνία μεταξύ της Ιταλίας και των ΗΠΑ αναφορικά με τις τεχνολογίες 'καθαρού άνθρακα' και τη δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα.

Οι Υπουργοί Ανάπτυξης της G8 υιοθέτησαν την πρόταση της ομάδος εργασίας «Global Remittances Working Group», για την σταδιακή, εντός πενταετίας, μείωση των εξόδων μεταφοράς χρηματικών εμβασμάτων, από 10% που είναι επί του παρόντος σε 5%. Σύμφωνα με δήλωση του Ιταλού Υπουργού Εξωτερικών, κ. Franco Frattini, μόνο με αυτό το μέτρο, οι χώρες προέλευσης θα εξοικονομούν, κάθε χρόνο, 12 με 15 εκ. δολάρια.

3. Χρηματιστηριακές Εξελίξεις

Το 2009 η σταδιακή βελτίωση των συνθηκών του διεθνούς τραπεζικού συστήματος και η ενίσχυση του μακροοικονομικού πλαισίου τόσο του εγχώριου όσο και του διεθνούς ευνόησαν την άνοδο του γενικού δείκτη του ιταλικού χρηματιστηρίου. Ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου του Μιλάνου

ανέβηκε κατά 20,71%, κλείνοντας στις 17.652 μονάδες, σε εναρμόνιση με το δείκτη των βασικών εισηγμένων εταιρειών στην περιοχή του ευρώ.

Άνοδο μεγαλύτερη του Γενικού Δείκτη σημείωσαν οι κλάδοι των βασικών υλικών (105,22%), που ευνοήθηκε από την αύξηση των τιμών των πρώτων υλών, ο κλάδος της αυτοκινητοβιομηχανίας (97,67%), των καταναλωτικών αγαθών (62,14%), της βαριάς βιομηχανίας (25,27%), των υπηρεσιών (24%) και των τραπεζών (27,06%). Άνοδο μικρότερη του Γενικού Δείκτη σημείωσαν οι κλάδοι των πετρελαιοειδών (13%), των υπηρεσιών κοινής ωφελείας (5,73%) και της ασφάλισης (0,7%).

Στα τέλη του 2009, στο χρηματιστήριο του Μιλάνου υπήρχαν 291 εισηγμένες εταιρείες, έναντι 294 το 2008, εκ των οποίων 41 ξένες εταιρείες. Χάρη στην αύξηση των τιμών των μετοχών, η συνολική κεφαλαιοποίηση αυξήθηκε από 375 δισ. ευρώ το 2008, σε 457 δισ. ευρώ το 2009 και ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθε σε 29%, έναντι 24% του προηγούμενου έτους [σημ. αντίστοιχη αναλογία Γερμανία 37%, 67% στη NYSE Euronext (Βέλγιο, Γαλλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία), 124% Ηνωμένο Βασίλειο, 106% ΗΠΑ].

Σημειώνεται ότι ο Γενικός Δείκτης S&P MIB, αντικαταστάθηκε την 1.6.2009, από τον FTSE MIB, εξαιτίας της συγχώνευσης με το Χρηματιστήριο του Λονδίνου.

Τα επιτόκια των δεκαετών κρατικών τίτλων της Ιταλίας μειώθηκαν κατά τη διάρκεια του 2009. Στο τέλος του πρώτου εξαμήνου κινήθηκαν γύρω στο 4,5%, για να μειωθούν στη συνέχεια στο 4,0% το Σεπτέμβριο. Στις αρχές του 2009, η διαφορά απόδοσης μεταξύ των έντοκων γραμμάτων δημοσίου και του γερμανικού Bund διευρύνθηκε σημαντικά, αντικατοπτρίζοντας κυρίως τις επιπτώσεις από τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση, ενώ στη συνέχεια μειώθηκε κατά 0,6%.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΙΤΑΛΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ
(σε εκ. ευρώ)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Μεταβολή (%)	17,5	13,9	19,0	-8,0	-48,7	20,7
Αριθμός Εταιρειών	269	275	284	300	294	291
<i>εκ των οποίων Δείκτη STAR</i>	46	70	75	81	75	72
Κεφαλαιοποίηση	568.901	676.606	778.501	733.614	374.702	457.126
<i>ως % του ΑΕΠ</i>	43,1	49,3	52,8	48,0	24,4	29,1
Σύνθεση Εταιρειών (%)						
<i>Βιομηχανικές</i>	23	26	29	31	33	37
<i>Ασφαλιστικές</i>	12	12	10	10	11	9
<i>Τραπεζικές</i>	25	32	33	30	25	26
<i>Χρηματοοικονομικές</i>	3	4	4	4	3	2
<i>Υπηρεσίες</i>	37	26	24	25	28	26
Μερίσματα	21.849	22.907	28.317	30.625	39.072	21.309
Λόγος κερδών/ κεφαλαιοποίησης	6,0	5,2	5,8	7,8	15,6	5,3
Λόγος μερισμάτων/ κεφαλαιοποίησης	3,4	3,0	3,2	3,7	8,0	5,0

Πηγή: Ετήσια Έκθεση 2009 Τραπέζης της Ιταλίας

4. Θέματα Ιταλικής Οικονομίας

Ιδιωτικοποίηση Alitalia spa

Το διοικητικό συμβούλιο της νέας αεροπορικής εταιρίας (Nuova Alitalia) που προήλθε από την ιδιωτικοποίηση της Alitalia Spa, ενέκρινε τη συμμετοχή της Air France – KLM στο νέο σχήμα, με ποσοστό συμμετοχής 25%, αντί τιμήματος ύψους 322,4 εκ. ευρώ. Παράλληλα, η Ιταλική Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας χορήγησε στις 12.01.2010 την άδεια πτήσεων της νέας αεροπορικής εταιρείας, η οποία και λειτουργεί από την πρωία της 13^{ης} Ιανουαρίου 2010.

Το αεροδρόμιο Fiumicino της Ρώμης είναι ο βασικός κόμβος (hub) της νέας εταιρείας για τις πτήσεις προς τη Μεσόγειο, τη Μέση Ανατολή και τη Νότιο Αμερική.

Η νέα Alitalia απασχολεί 12.639 εργαζόμενους, από τους οποίους 1.689 πιλότοι, 3.300 ιπτάμενο προσωπικό και 7.650 εργαζόμενοι εδάφους.

Συμφωνία Στρατηγικής Συμμαχίας Fiat – Chrysler

Στις 20.01.09 υπεγράφη μεταξύ της Fiat Spa, της Chrysler LLC και της Cerberus Capital Management LP, προκαταρκτική συμφωνία για δημιουργία παγκόσμιας στρατηγικής συμμαχίας. Η Fiat Spa λάμβανε το 35% του κεφαλαίου της Chrysler, προκειμένου να παράσχει στην Chrysler πρόσβαση στο δίκτυο διανομής της σε περιοχές θεμελιώδους σημασίας για την ανάπτυξη αυτής, καθώς και τη δυνατότητα συγκράτησης του κόστους. Επιπλέον, η Fiat παρείχε υπηρεσίες διοίκησης και υποστήριξη στο σχέδιο της αναδιάρθρωσης της Chrysler.

Στις 10.06.09, η Fiat Spa και η Chrysler LLC ανακοίνωσαν την ολοκλήρωση των διαδικασιών, στο πλαίσιο της ανωτέρω συμφωνίας, και την έναρξη της λειτουργίας της νέας Chrysler.

Μεταφορές, Πανευρωπαϊκά δίκτυα 5 και 8/ Θαλάσσιοι διάδρομοι

Βασική πολιτική στο θέμα των πανευρωπαϊκών αξόνων παραμένει η ανάπτυξη του πανευρωπαϊκού οδικού και σιδηροδρομικού άξονα 5 που θα συνδέει την Βαρκελώνη με το Κίεβο μήκους 1600 χλμ. και θα διέρχεται από το Τορίνο-Βενετία-Τεργέστη. Το έργο εκτιμάται ότι θα έχει ολοκληρωθεί έως το 2015.

Προτεραιότητα επίσης αποτελεί η ανάπτυξη του Πανευρωπαϊκού οδικού και σιδηροδρομικού άξονα 8 (μήκους 960 χμ και 1300 χλμ. αντίστοιχα) που ξεκινάει από τα ιταλικά λιμάνια Μπάρι, Μπρίντιζι, Τάραντα-Δυρράχιο-Τίρανα-Σκόπια-Σόφια-Μπουργκάς.

Στις 15/7/2003 στη Νεάπολη Ιταλίας υπήρξε κοινή δήλωση των Υπουργών Μεταφορών Ιταλίας, Ελλάδος, Γαλλίας, Ισπανίας και Πορτογαλίας για την περιφερειακή συνεργασία με σκοπό την ανάπτυξη της ναυσιπλοΐας στη Μεσόγειο.

Ενέργεια

Οι ανάγκες της χώρας ανέρχονται σε περίπου 80 δισ. κυβικά μέτρα ετησίως, από τα οποία, το 80% προέρχεται από εισαγωγές από την Αλγερία (33%), τη Ρωσία (31%), τη Λιβύη (12,5%), την Ολλανδία (11%) και τη Νορβηγία (7,8%).

Βασική πολιτική της Ιταλίας αποτελεί η ενεργειακή ασφάλεια και η διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας του φυσικού αερίου με την κατασκευή νέων αγωγών φυσικού αερίου, την αύξηση της δυναμικότητας των υφισταμένων και την κατασκευή νέων τερματικών σταθμών επαναεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου. Παράλληλα, η Ιταλία επιδιώκει στρατηγικό ρόλο ως ενεργειακός κόμβος από τη Μεσόγειο προς την Κεντρική και Βόρειο Ευρώπη.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιταλία συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών με τη μεγαλύτερη εξάρτηση από το φυσικό αέριο και η κατάσταση αυτή δεν αναμένεται να μεταβληθεί στο προσεχές μέλλον. Οι υπάρχουσες υποδομές φυσικού αερίου στην Ιταλία (τρίτη ευρωπαϊκή αγορά μετά το Ην. Βασίλειο και τη Γερμανία), μόλις που επαρκούν για να εγγυηθούν την εξισορρόπηση Ζήτησης/Προσφοράς.

Η διένεξη Ρωσίας-Ουκρανίας για το φυσικό αέριο ανέδειξε μία ακόμη φορά τον προβληματισμό της εξάρτησης της χώρας και την ανάγκη όχι μόνο της επίστευσης των έργων για το φυσικό αέριο αλλά και της επιστροφής στη χρήση της πυρηνικής ενέργειας.

Οι εταιρείες ENI, EDISON, TERNA και ENEL αποτελούν τις κυριότερες ιταλικές εταιρείες υδρογονανθράκων για τις διεθνείς επενδύσεις της χώρας και για την κατασκευή των αγωγών φυσικού αερίου.

Φυσικό Αέριο

Οι ανάγκες της Ιταλίας ανέρχονται σε περίπου 80 δισ. κυβικά μέτρα ετησίως, από τα οποία άνω του 90% προέρχεται από εισαγωγές από 5 χώρες, ήτοι την Αλγερία (33%), τη Ρωσία (31%), τη Λιβύη (12,5%), την Ολλανδία (11%) και τη Νορβηγία (7,8%). Στη χώρα υφίσταται ένας τερματικός σταθμός επαναεριοποίησης φυσικού αερίου (στην Panigaglia), ενώ έχουν αδειοδοτηθεί 13 νέοι τερματικοί σταθμοί επαναεριοποίησης, από τους οποίους δύο είναι υπό κατασκευή, στο Riombino (δυναμικότητας 3,75 δισ. κ.μ. ετησίως) και στο Rovigo, από τους οποίους ολοκληρώθηκε η

κατασκευή το 2009 του εξωχώριου τερματικού σταθμού, δυναμικότητας 8 δισ. κ.μ. ετησίως (σημ. όση περίπου και η δυναμικότητα του αγωγού φυσικού αερίου Ελλάδος - Ιταλίας)

1. Κατασκευή Ελληνο-ιταλικού αγωγού ITGI

Ιταλική πλευρά υποστηρίζει ενθέρμως την κατασκευή του ανωτέρω αγωγού και έχει εξασφαλίσει κοινοτική χρηματοδότηση ύψους 100 εκ. ευρώ.

Σημειώνεται ότι, στις 11.6.2008, υπεγράφη στην Αθήνα η ιδρυτική πράξη της εταιρείας “IGI Ποσειδών” η οποία, με έδρα την Αθήνα, θα σχεδιάσει, θα κατασκευάσει και θα αναπτύξει τον υποθαλάσσιο αγωγό φυσικού αερίου Ελλάδος-Ιταλίας. Στην εταιρεία αυτή συμμετέχει με 50% η ΔΕΠΑ και με 50% η ιταλική Edison.

2. Αγωγός Galsi (Gasdotto Algeria Sardegna Italia)

Ο αγωγός Galsi, θα ξεκινάει από την Annaba της Αλγερίας και μέσω Σαρδηνίας, θα καταλήγει στο Riombino του Λιβόρνου. Ο αγωγός αυτός έχει εξασφαλίσει κοινοτική χρηματοδότηση ύψους 120 εκ. ευρώ. Το κόστος του έργου εκτιμάται από 1,5 έως 2,5 δισ. ευρώ για τη μεταφορά 8 δισ. κ.μ. φυσικού αερίου, ετησίως, ενώ το μήκος του θα ανέρχεται σε 847 χλμ., από τα οποία τα 285 χλμ. θα είναι υποθαλάσσια. Διάρκεια κατασκευής 3 έτη.

Για την ανάπτυξη του έργου, τον Ιούνιο του 2003, συνεστήθη η εταιρεία Galsi Spa, αποτελούμενη από τη Sonatrach (41,6%), την Edison (20,8%), την Enel (15,6%), την Hera Trading (10,4%) και την Sifis (11,6%). Στις 14.11.2007, υπεγράφη συμφωνία μεταξύ Ιταλίας και Αλγερίας για την κατασκευή του εν λόγω αγωγού.

3. Αγωγός South Stream

Το έργο προβλέπει νέους αγωγούς φυσικού αερίου, από τη Ρωσία προς την Ευρωπαϊκή Ένωση με υποθαλάσσιο αγωγό από τη Beregonaya της Ρωσίας στη Βουλγαρία και κατόπιν με δύο οδεύσεις, τη Βορειοδυτική (μέσω Ρουμανίας, Ουγγαρίας, Τσεχίας και Αυστρίας) και τη Νοτιοδυτική, μέσω Ελλάδος και Ιταλίας, συνολικής δυναμικότητας 30 δισ. κ.μ., ετησίως.

Η ιταλική εταιρεία Saipem Spa έχει εκπονήσει προκαταρκτική μελέτη σύμφωνα με την οποία το κόστος του έργου εκτιμάται περί τα 10 δισ. ευρώ.

Στις 23.6.2007, υπεγράφη Μνημόνιο Κατανόησης για την κατασκευή του αγωγού, μεταξύ της ιταλικής ENI και της ρωσικής Gazprom.

Για τον αγωγό South Stream, συνεστήθη, στις 18.1.2008, η εταιρεία South Stream AG (50% ENI, 50% Gazprom) με σκοπό την ολοκλήρωση της τεχνικοοικονομικής μελέτης του αγωγού.

4. Αγωγός TAP

Ο αγωγός TAP (Trans Adriatic Pipeline) Ο αγωγός, μήκους 520 χιλιομέτρων, ξεκινάει από την Ελλάδα, κοντά στη Θεσσαλονίκη, θα διασχίζει την Αλβανία και την Αδριατική και θα καταλήγει στις Ιταλικές ακτές, κοντά στο Μπρίντζι. Η μεταφορική ικανότητα του αγωγού είναι 10 δισ. κυβικά μέτρα το χρόνο, με δυνατότητα επέκτασης στα 20 δισ. κυβικά μέτρα ετησίως. Το μήκος του θα ανέρχεται σε 520 χλμ., εκ των οποίων 115 χλμ. θα είναι υποθαλάσσια. Για τον αγωγό αυτόν απαιτείται διασύνδεση του ελληνικού με το αλβανικό δίκτυο φυσικού αερίου και, κατ' επέκταση, η ενδυνάμωση της διασύνδεσης Ελλάδος-Τουρκίας. Το έργο αυτό, συνολικού κόστους 1,5 δισ. ευρώ,

έχει αναληφθεί από την ελβετική ηλεκτρική εταιρεία EGL και τη νορβηγική StatoilHydro, οι οποίες συμμετέχουν ισόποσα.

5. Αύξηση δυναμικότητας αγωγού TAG (Trans Austria Gasleitung)

Στον ανωτέρω αγωγό, δυναμικότητας 33 δισ. κ.μ. ετησίως, που κατασκευάστηκε στις αρχές της δεκαετίας του '70 και μεταφέρει φυσικό αέριο από τη Ρωσία, μέσω Αυστρίας (Baumgarten an der March της Αυστρίας - Arnoldstein στα σύνορα της Αυστρίας με την Ιταλία), προγραμματίστηκε η αύξηση της δυναμικότητάς του κατά 6,5 δισ. κ.μ. φυσικού αερίου, ετησίως, με την κατασκευή δύο σταθμών συμπίεσης. Το ύψος της επένδυσης ανέρχεται σε 253 εκ. ευρώ (με 94% το ποσοστό της ENI), η δε εταιρεία Trans Austria Gasleitungs GmbH, που θα κατασκευάσει το έργο, ελέγχεται κατά 89% από την ιταλική ENI και κατά 11% από την αυστριακή OMV Gas.

6. Αύξηση δυναμικότητας αγωγού Greenstream (Libyan Gas Transmission System – LGTS, Λιβύη - Ιταλία)

Η δυναμικότητα του ανωτέρω αγωγού (Mellitah Λιβύης- Gela Σικελίας) αναμένεται να αυξηθεί από 8 σε 11 δισ. κ.μ., ετησίως. Το έργο έχει αναληφθεί από την ιταλική ENI κατά 50% και από την Λιβυκή εταιρεία πετρελαίου NOC. Το κόστος της επένδυσης αναμένεται να προσεγγίσει τα 80 εκ. ευρώ και θα αφορά στη χωρητικότητα του σταθμού συμπίεσης και σε μικρότερες παρεμβάσεις για τη βελτίωση του συστήματος.

7. Αύξηση δυναμικότητας αγωγού φυσικού αερίου TTPC (Trans Tunisian Pipeline Company)

Η εταιρεία TTPC Ltd συνεστήθη από την ENI, με σκοπό να χρηματοδοτήσει την κατασκευή του τμήματος επί του τунησιακού εδάφους, μήκους 380 χλμ., για τη διασύνδεση του συστήματος μεταφοράς του φυσικού αερίου από την Αλγερία στην Ιταλία, με την κατασκευή και δύο νέων σταθμών συμπίεσης. Ο αγωγός αποτελείται από δύο νέες γραμμές στο έδαφος της Τυνησίας, από την περιοχή Oued es Saf-Saf (στα σύνορα Τυνησίας-Αλγερίας) μέχρι τις ακτές της Μεσογείου (στην περιοχή Cap Bon), όπου ο αγωγός TTPC συνδέεται με τον υποθαλάσσιο αγωγό της TMPC (Transmediterranean Pipeline Company) που προμηθεύει το αλγερινό φυσικό αέριο στην Ιταλία και η οποία ελέγχεται, κατά 50% από την ENI, και κατά 50% από την αλγερινή Sonatrach.

Σημειώνεται ότι ο αγωγός TTPC είναι δυναμικότητας 3,5 εκ. κυβικών μέτρων, ανά ώρα, και η δυναμικότητά του θα αυξηθεί κατά 824.500 κυβικά μέτρα, επίσης, ανά ώρα.

8. Τερματικοί Σταθμοί Φυσικού Αερίου

Στη χώρα υφίσταται δύο τερματικοί σταθμοί επαναεριοποίησης φυσικού αερίου, στην Panigaglia, πλησίον της Γένοβας, δυναμικότητας 3 δισ. κ.μ., ετησίως και ο εξωχώριος τερματικός σταθμός στο Rovigo, του οποίου η κατασκευή ολοκληρώθηκε το 2009 του, δυναμικότητας 8 δισ. κ.μ. ετησίως (σημ. όση περίπου και η δυναμικότητα του αγωγού φυσικού αερίου Ελλάδος - Ιταλίας), ενώ έχουν χορηγηθεί εγκρίσεις για δέκα νέους τερματικούς σταθμούς επαναεριοποίησης.

1. Ειδικότερα, ο πλωτός τερματικός σταθμός στο **Rovigo** τέθηκε σε λειτουργία το 2009. Στις 20.9.2008, παρουσία του ιταλού Πρωθυπουργού, πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια της εγκατάστασης του αεροποιητή που θα κείται 15 χλμ. από τη βενετική ακτή. Σημειώνεται ότι οι μέτοχοι της εταιρείας Terminale GNL Adriatico Srl του τερματικού σταθμού του Rovigo είναι οι εταιρείες Qatar Terminal Limited (45%), ExxonMobil Italiana Gas (45%) και Edison (10%). Ο σταθμός στο Rovigo αποτελεί τον πρώτο εξωχώριο τερματικό σταθμό υποδοχής, αποθήκευσης και επαναεριοποίησης φυσικού αερίου και καλύπτει το 10% των αναγκών της χώρας σε φυσικό αέριο.

2. Επίσης, ο πλωτός τερματικός σταθμός επαναεριοποίησης **OLT**, στο Λιβόρνο της Τοσκάνης, ευρίσκεται στο στάδιο της κατασκευής και αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία το 2011 και θα είναι δυναμικότητας 3,5-3,75 δισ. κ. μ. φυσικού αερίου, ετησίως. Μέτοχοι της εταιρείας OLT, που έχει αναλάβει την υλοποίηση του έργου, είναι η Endesa Europa (30,46%), IRIDE Mercato (27,15%), ASA (3,31%), Global Offshore LNG Toscana Limited (16,38%) και η OLT Energy (22,70%).

3. Έχει αδειοδοτηθεί, επίσης, ο τερματικός σταθμός για την περιοχή Capo Bianco στο Prindesi της Απουλίας. Ανάδοχος του έργου είναι η εταιρεία Brindisi LNG Spa, που συνεστήθη από τον όμιλο BG Group, που έχει αναλάβει την κατασκευή και τη διαχείριση του έργου. Το κόστος του έργου εκτιμάται σε 500 εκ. ευρώ και η δυναμικότητά του σε 8 δισ. κ.μ., ετησίως.

4. Τέλος, οι δέκα τερματικοί σταθμοί, δυναμικότητας 81 έως 92 δισ. κ.μ., που βρίσκονται στο στάδιο της αδειοδότησης, ευρίσκονται δύο στη Σικελία (Priolo και λιμένα Empedocle), ένας στο Τάραντο, ένας στη Gioia Tauro, τέσσερις στην κεντρική και Βόρεια Ιταλία στην Αδριατική θάλασσα (Τεργέστη -2-, Falconara, Ancona) και δύο προς την Τυρρηνική θάλασσα (Civitavecchia και Rosignano). Ειδικότερα:

- Priolo LNG Σικελίας, δυναμικότητας 8 δισ. κ.μ. εταιρείες ERG, SHELL
- Empedocle Σικελίας, δυναμικότητας 8 δισ. κ.μ. εταιρείες Alfa, Acciai
- Taranto LNG, δυναμικότητας 8 δισ. κ.μ. εταιρεία Gas Natural
- Trieste LNG, δυναμικότητας 8 δισ. κ.μ. εταιρεία Endesa
- Trieste Monfalcone, δυναμικότητας 8 δισ. κ. μ., εταιρεία Gas Natural
- Rosignano LNG δυναμικότητας 8 δισ. κ.μ. εταιρείες BP, Edison, Solvay
- Falconara LNG δυναμικότητας 4 έως 10 δισ. κ.μ. εταιρεία Api Nova Energia
- Civitavecchia, δυναμικότητας 12 δισ. κ.μ., εταιρεία Compagnia del Gas di Civitavecchia Srl
- Ancona, δυναμικότητας 5+5 δισ. κ. μ., εταιρεία Gas De France
- Gioia Tauro, δυναμικότητας 12 δισ. κ.μ. εταιρεία LNG Med Gas Terminal (49% CrossNet, 25,5% Sorgenia και 25,5% IRIDE).

Ηλεκτρική Ενέργεια

Υπό διαπραγμάτευση ευρίσκονται νέες υποθαλάσσιες διασυνδέσεις του ηλεκτρικού δικτύου της Ιταλίας με γειτονικές χώρες. Ειδικότερα, α) από το Δυρράχιο Αλβανίας στη Foggia β) από το Bar του Μαυροβουνίου στη Foggia γ) από το Okroglo Σλοβενίας στο Udine δ) από την Τυνησία στη Σικελία.

Έχουν, επίσης, εκπονηθεί μελέτες σκοπιμότητας για τη διασύνδεση του ηλεκτρικού δικτύου της Ιταλίας με την Αλγερία και τη Λιβύη. Σημειώνεται ότι υποθαλάσσιες διασυνδέσεις του ηλεκτρικού δικτύου υφίστανται με Ελλάδα και Κορσική.

Αγωγοί Πετρελαίου

Ο Πανευρωπαϊκός αγωγός πετρελαίου (PEOP) από την Κωσταντζα Ρουμανίας που θα καταλήγει στην Τεργέστη, προβλέπεται να μεταφέρει 60 έως 90 εκ. τόνους πετρελαίου, ετησίως, και αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία το 2011-2013.

Πυρηνική Ενέργεια

Στο πλαίσιο της ιταλο-γαλλικής Συνόδου Κορυφής, υπεγράφησαν στη Ρώμη, στις 24.02.09, δύο Μνημόνια Κατανόησης, μεταξύ του διευθύνοντα συμβούλου της ιταλικής εταιρείας ηλεκτρισμού ENEL και του γενικού διευθυντού της γαλλικής εταιρείας EDF, για την κατασκευή, τουλάχιστον, τεσσάρων μονάδων παραγωγής πυρηνικής ενέργειας τρίτης γενιάς στην Ιταλία και για την επέκταση της συμμετοχής της ENEL σε πυρηνικά προγράμματα στη Γαλλία.

Ειδικότερα με τα ανωτέρω Μνημόνια, οι εταιρείες δεσμεύθηκαν :

- στη σύσταση μικτής εταιρείας με ίση συμμετοχή (50/50), η οποία θα αναλάβει την εκπόνηση των μελετών σκοπιμότητας,
- μετά την ολοκλήρωση των μελετών σκοπιμότητας, σύσταση επί τούτου εταιρείας για την κατασκευή των μονάδων, στην οποία η ENEL θα κατέχει την πλειοψηφία των μετοχών,
- Η ENEL εξέφρασε την επιθυμία της για συμμετοχή στην κατασκευή 5 αντιδραστήρων EPR στη Γαλλία, αρχής γενομένης από τον εγκεκριμένο αντιδραστήρα στην περιοχή Penly.

Στις 13.05.09, η ιταλική Γερουσία ενέκρινε σχέδιο νόμου το οποίο τροποποιεί το ρυθμιστικό πλαίσιο που αφορά την κατασκευή μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, την αποθήκευση των αποβλήτων και θέτει τις βάσεις για την εύρεση των κατάλληλων τοποθεσιών κατασκευής αυτών των μονάδων εντός της ιταλικής επικράτειας.

Το 2008, η εγχώρια ακαθάριστη κατανάλωση ενεργειακών πόρων (CIL) ήταν στην Ιταλία ίση με 191,3 εκ. τόνους ισοδύναμους πετρελαίου, εκ των οποίων πλέον του 86% από ορυκτά καύσιμα (41,4% πετρέλαιο, 36,6% φυσικό αέριο και το 8,8% άνθρακα και άλλα στερεά καύσιμα) ενώ το υπόλοιπο από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας (8,9% και 4,6% αντίστοιχα).

Χρηματοδοτήσεις Έργων

Συμφωνία που επιτεύχθηκε στο Συμβούλιο Υπουργών Ενέργειας (24 από 27) για τον τροποποιημένο κατάλογο των, υπό χρηματοδότηση ενεργειακών διασυνδέσεων, με ποσό ύψους, 3,7 δισ. ευρώ.

Ειδικότερα για την Ιταλία, πέραν των ενταχθέντων έργων (ελληνο-ιταλικός αγωγός φυσικού αερίου και ηλεκτρική διασύνδεση Σικελίας-Καλαβρίας), άλλα τρία έργα, ο αγωγός φυσικού αερίου Αλγερίας-Σαρδηνίας, η ηλεκτρική διασύνδεση Ιταλίας-Μάλτας καθώς και εκείνο για τη δέσμευση και αποθήκευση του διοξειδίου του άνθρακα του θερμοηλεκτρικού σταθμού παραγωγής ενέργειας στο Porto Tolle στην Περιφέρεια της Βενετίας, πρόκειται να ενταχθούν προς χρηματοδότηση. Πάντως, όπως δηλώνει ο κ. Scajola, οι τελικές αποφάσεις θα ληφθούν κατά τη σύνοδο κορυφής, στις 19 και 20 Μαρτίου 2009.

Σημειώνεται, επίσης, ότι σε δημοσιεύματα αναφέρεται ότι, η διασύνδεση Αλγερίας-Σαρδηνίας θα χρηματοδοτηθεί με 100 εκ. ευρώ, το έργο δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα με 100 εκ. ευρώ και η ηλεκτρική διασύνδεση Ιταλίας-Μάλτας με 20 εκ. ευρώ.

B. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Κατά τη διάρκεια του 2009, οι σημαντικότερες εξελίξεις σε επίπεδο εξωτερικών και εμπορικών σχέσεων της Ιταλίας με άλλες χώρες, συνοψίζονται ως κάτωθι:

Μνημόνιο Κατανόησης Ιταλίας – Ισπανίας για την καταπολέμηση της διεθνούς φοροδιαφυγής

Η ιταλική φορολογική Αρχή ‘Agenzia delle Entrate’, υπέγραψε στις 22.10.09, στη Νεάπολη, Μνημόνιο Κατανόησης για την αντιμετώπιση της διεθνούς φοροδιαφυγής, με την αντίστοιχη ισπανική ‘Agencia Estatal de Administracion Tributaria’.

Βασικοί στόχοι του εν λόγω Μνημονίου είναι η ενίσχυση της συνεργασίας, η διενέργεια ταυτόχρονων ελέγχων, η αποτελεσματικότερη ανταλλαγή πληροφοριών, καθώς και η ενίσχυση των διαδικασιών για άμεση μετάδοση δεδομένων και πληροφοριών, με σκοπό την πρόληψη και, συγχρόνως, τον εντοπισμό των φαινομένων φοροδιαφυγής.

Μνημόνιο Κατανόησης Ιταλίας - Γαλλίας – Ισπανίας για τουριστική συνεργασία

Υπεγράφη στις 19.02.09, στο Μιλάνο, από τους αρμόδιους Υφυπουργούς της Ιταλίας, της Γαλλίας και της Ισπανίας, Μνημόνιο Κατανόησης, για την προώθηση του τουρισμού, μέσω της χάραξης κοινής στρατηγικής μεταξύ των τριών χωρών.

Το Μνημόνιο προβλέπει, μεταξύ άλλων, την επικέντρωση των κοινών προσπάθειών στην ενίσχυση της τουριστικής ζήτησης, με το σχεδιασμό κοινών προγραμμάτων ενιαίας και εξειδικευμένης διεθνούς προώθησης, που θα περιλαμβάνουν τουριστικά προϊόντα και των τριών χωρών. Πιο συγκεκριμένα, συστήνεται κοινή ομάδα εργασίας των τριών χωρών, η οποία, σε συνεργασία με τους κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς τουρισμού, θα επεξεργασθεί και θα προωθήσει κοινά τουριστικά προγράμματα για τον εισερχόμενο τουρισμό από άλλες χώρες του κόσμου, στα οποία οι ιδιαιτερότητες των τριών χωρών θα αποτελούν στοιχεία συμπληρωματικά και συνεργικά.

Μνημόνιο συνεργασίας Ιταλίας - Χονγκ Κονγκ για προώθηση του ιταλικού οίνου

Υπεγράφη, στις 24.05.09, ανωτέρω Συμφωνία, αποβλέπει σε πέντε κύριους στόχους:

- να ενθαρρύνει κάθε δυνατή συνεργασία των μερών σε πρωτοβουλίες πραγματοποίησης εκθέσεων,
- να ενθαρρύνει επενδύσεις στον αμπελοοινικό τομέα,
- να διευκολύνει τη διασύνδεση του κρασιού με τον τουριστικό τομέα,
- να ενισχύσει κάθε πρωτοβουλία που αποβλέπει στην καταπολέμηση απομιμήσεων αμπελοοινικών προϊόντων και απατών,
- να βελτιώσει τα συστήματα ελέγχου για την προέλευση αμπελοοινικών προϊόντων

1. Εμπορικό Ισοζύγιο

Το 2009, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της Ιταλίας, μειώθηκε ελαφρά (από 3.6% στο 3,2% του ΑΕΠ), μετά τη σημαντική του επιδείνωση το 2008. Η βελτίωση οφείλεται πρωτίστως στο εμπορικό ισοζύγιο που αυξήθηκε οριακά και στη σημαντική μείωση του ελλείμματος των ενεργειακών προϊόντων.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών, για το 2009, μειώθηκε ελαφριά διαμορφούμενο στο 3,2% του Α.Ε.Π., μέγεθος βελτιωμένο σε σχέση με το 2008 (3,8%).

Σύμφωνα με στοιχεία της ιταλικής στατιστικής υπηρεσίας, ο όγκος εμπορίου της Ιταλίας ανήλθε σε 586 δισ. ευρώ, εκ των οποίων οι ιταλικές εξαγωγές, για το 2009, ανήλθαν σε 290,116 δισ. ευρώ, καταγράφοντας μείωση κατά 21,20%, σε σχέση με το 2008, εξαιτίας της διεθνούς κρίσης, ενώ οι εισαγωγές, που ανήλθαν σε 294,225 δισ. ευρώ, σημείωσαν πτώση κατά 22,56%. Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου ανήλθε σε 4,109 δισ. ευρώ, έναντι 11,4 δισ. ευρώ του 2008. Αύξηση των εξαγωγών αναμένεται να σημειωθεί το 2010, χάρη στην ανάκαμψη του διεθνούς εμπορίου, ενώ για το ίδιο έτος, οι καθαρές εξαγωγές θα συμβάλλουν θετικά στη διαμόρφωση του Α.Ε.Π.

Όσον αφορά το εμπορικό ισοζύγιο, στο σύνολο του έτους η πτώση των εξαγωγών αντικατόπτριζε πρωτίστως την πτώση των πωλήσεων στη Γερμανία και στις άλλες χώρες της Ε.Ε.. Η μείωση αφορούσε σε όλους τους τομείς από τα κεφαλαιουχικά αγαθά και τα ενδιάμεσα, με μεγαλύτερες επιπτώσεις στον κλάδο της μηχανική και των προϊόντων από μέταλλο, ενώ στα καταναλωτικά αγαθά επηρέασε κυρίως τους παραδοσιακούς τομείς (υφάσματα και ένδυση, δέρμα και υποδήματα, έπιπλα και προϊόντα από ξύλο). Η ανάκαμψη στο δεύτερο εξάμηνο του έτους οφείλεται κυρίως στους κλάδους των χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων, στη μεταλλουργία και στα μέσα μεταφοράς.

Για το δεύτερο μισό του έτους, ωθούμενες από την ευνοϊκότερη φάση του κύκλου, οι αγορές από το εξωτερικό ανέκαμψαν, με ρυθμό περί το 2% σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο. Σε αυτό συνέβαλαν κυρίως οι κλάδοι των μέσων μεταφοράς, ως απόρροια των κινήτρων της ανανέωσης του στόλου οχημάτων της δημόσιας διοίκησης, της χημικής βιομηχανίας και της ηλεκτρονικής.

Το 57,44% των εξαγωγών της Ιταλίας κατευθύνεται προς τις χώρες της Ε.Ε, ενώ ακολουθούν οι λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες με μερίδιο 11,73% και η Άπω Ανατολή με 7,03%. Σε όλες τις γεωγραφικές περιοχές κατεγράφη πτώση, με εξαίρεση αυτή της Κεντρικής Ασίας και της Κίνας. Σε επίπεδο Περιφερειών, από τις περιφέρειες της Λομβαρδίας, του Βένετο και της Εμίλια-Ρωμάνια, προέρχεται το περίπου 50% των συνολικών εξαγωγών της Ιταλίας.

Το 2009, οι ιταλικές εισαγωγές κατέγραψαν πτώση της τάξεως του 22,56%. Σε πραγματικούς όρους οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 14,5% (μείωση 15,5% μόνο για τα αγαθά). Σχεδόν το 60% των ιταλικών εισαγωγών προέρχονται από τις χώρες της ΕΕ, ακολουθούν οι λοιπές ευρωπαϊκές χώρες, οι χώρες της Άπω Ανατολής και της Μέσης Ανατολής.

Σε επίπεδο Περιφερειών, οι Περιφέρειες της Λομβαρδίας, του Βένετο και του Λατίου απορροφούν πλέον του 50% του συνόλου των ιταλικών εισαγωγών.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΙΤΑΛΙΑΣ ΑΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

	ΕΞΑΓΩΓΕΣ			ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ		
	2009	Μερίδιο 2009	% Μεταβολή 08/09	2009	Μερίδιο 2009	% Μεταβολή 08/09
Ε.Ε - 27	167.028.082.684	57,44%	-23,10	169.323.178.197	57,23%	-18,90
<i>Γερμανία</i>	36.827.078.510	12,66%	-21,43	49.348.420.281	16,68%	-20,47
<i>Γαλλία</i>	33.818.372.178	11,63%	-18,43	26.144.697.088	8,84%	-20,47
<i>Ισπανία</i>	16.607.777.862	5,71%	-31,15	12.775.225.029	4,32%	-23,20
<i>Ην. Βασίλειο</i>	14.967.538.161	5,15%	-22,55	9.631.377.979	3,26%	-19,04
Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες	34.099.849.573	11,73%	-23,07	33.570.754.918	11,21%	-20,61
<i>Ελβετία</i>	13.570.262.567	4,67%	-5,93	10.433.183.850	3,53%	-7,31
<i>Ρωσία</i>	6.440.881.451	2,21%	-38,47	12.141.508.866	4,10%	-24,53
Β. Αφρική	11.550.747.608	3,97%	-12,54	20.089.612.859	6,79%	-35,59
Λοιπές Αφρικανικές χώρες	4.541.175.075	1,56%	-5,15	7.355.838.989	1,46%	-39,08
Β. Αμερική	19.189.128.060	6,60%	-25,12	13.556.773.708	3,60%	-20,71
<i>ΗΠΑ</i>	17.110.494.393	5,88%	-25,70	9.475.925.915	3,20%	-18,89
Κεντρική & Νότια Αμερική	9.052.167.310	3,11%	-25,65	10.788.640.604	2,49%	-31,83
Μέση Ανατολή	15.122.095.921	5,20%	-18,61	12.078.314.793	4,08%	-37,24
Κεντρική Ασία	5.088.523.947	1,75%	6,46	5.517.548.825	1,86%	-27,78
Άπω Ανατολή	20.444.093.954	7,03%	-8,25	31.353.161.133	10,60%	-20,46
<i>Κίνα</i>	6.634.577.815	2,28%	3,14	19.265.353.767	6,51%	-18,39
<i>Ιαπωνία</i>	3.717.045.684	1,28%	-12,55	3.885.783.795	1,31%	-22,56
Ωκεανία και άλλες χώρες	4.684.282.843	1,61%	-22,50	1.586.449.510	0,54%	-26,44
Σύνολο	290.800.146.975	100,00%	-21,20	295.855.475.312	100,00%	-22,56

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ISTAT

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται αναλυτικά οι ιταλικές εισαγωγές ανά Περιφέρεια, καθώς και το μερίδιο που καταλαμβάνουν επί του συνόλου των ιταλικών εισαγωγών.

ΙΤΑΛΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

	2008		2009		% Μεταβολή 08/09
	Αξία	Μερίδιο	Αξία	Μερίδιο	
Βόρεια – Δυτικά	159.470.406.170	41,74%	124.277.652.754	42,01%	-22,07
Πεδεμόντιο	28.118.001.647	7,36%	21.642.336.435	7,32%	-23,03
Κοιλάδα Αόστης	411.479.081	0,11%	240.643.333	0,08%	-41,52
Λομβαρδία	120.022.224.112	31,42%	94.493.487.115	31,94%	-21,27
Λιγουρία	10.918.701.330	2,86%	7.901.185.871	2,67%	-27,64
Βόρεια – Ανατολικά	81.827.753.956	21,42%	62.169.619.359	21,01%	-24,02
Τρεντίνο – Άνω Αδίγη	6.081.180.101	1,59%	5.124.085.108	1,73%	-15,74
Βένετο	39.502.187.059	10,34%	30.232.070.327	10,22%	-23,47
Φριούλι-Βενέτσια Τζούλια	7.522.408.916	1,97%	5.224.548.253	1,77%	-30,55
Εμίλια - Ρωμανία	28.721.977.880	7,52%	21.588.915.671	7,30%	-24,83
Κέντρο	56.502.572.782	14,79%	47.652.575.547	16,11%	-15,66
Τοσκάνη	19.950.052.909	5,22%	15.978.659.475	5,40%	-19,91
Ούμπρια	2.551.164.093	0,67%	1.799.065.375	0,61%	-29,48
Μάρκε	6.654.527.763	1,74%	5.261.644.340	1,78%	-20,93
Λάτιο	27.346.828.017	7,16%	24.613.206.357	8,32%	-10,00
Νότος	25.831.031.658	6,76%	20.090.445.780	6,79%	-22,22
Αμπρούτζο	4.083.843.011	1,07%	2.855.405.481	0,97%	-30,08
Μολίζε	463.074.075	0,12%	397.645.534	0,13%	-14,13
Καμπανία	10.254.339.791	2,68%	8.238.141.523	2,78%	-19,66
Απουλία	9.464.079.341	2,48%	7.182.618.732	2,43%	-24,11
Μπαζιλικάτα	973.048.045	0,25%	871.459.763	0,29%	-10,44
Καλαβρία	592.647.395	0,16%	545.174.747	0,18%	-8,01
Νήσοι	27.921.627.573	7,31%	16.851.200.280	5,70%	-39,65
Σικελία	18.212.482.635	4,77%	11.239.529.277	3,80%	-38,29
Σαρδηνία	9.709.144.938	2,54%	5.611.671.003	1,90%	-42,20

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ISTAT

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται αναλυτικά οι ιταλικές εξαγωγές ανά Περιφέρεια, καθώς και το μερίδιο που καταλαμβάνουν επί του συνόλου των ιταλικών εξαγωγών.

ΙΤΑΛΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

	2008		2009		% Μεταβολή 08/09
	Αξία	Μερίδιο	Αξία	Μερίδιο	
Βόρεια – Δυτικά	147.951.023.748	40,09%	117.908.113.911	40,55%	-20,31
Πεδεμόντιο	37.934.852.723	10,28%	29.629.638.802	10,19%	-21,89
Κοιλάδα Αόστης	717.529.293	0,19%	455.787.272	0,16%	-36,48
Λομβαρδία	104.101.926.413	28,21%	82.120.668.639	28,24%	-21,12
Λιγουρία	5.196.715.319	1,41%	5.702.019.198	1,96%	9,72
Βόρεια – Ανατολικά	116.972.213.732	31,70%	91.126.923.463	31,34%	-22,10
Τρεντίνο – Άνω Αδίγη	6.186.365.798	1,68%	5.141.797.386	1,77%	-16,89
Βένετο	50.014.027.371	13,55%	38.865.742.183	13,37%	-22,29
Φριούλι-Βενέτσια Τζούλια	13.243.933.799	3,59%	10.737.784.593	3,69%	-18,92
Εμίλια - Ρωμανία	47.527.886.764	12,88%	36.381.599.301	12,51%	-23,45
Κέντρο	53.803.968.070	14,58%	45.407.441.436	15,61%	-15,61
Τοσκάνη	25.262.424.289	6,85%	22.959.283.300	7,90%	-9,12
Ούμπρια	3.400.079.838	0,92%	2.638.326.886	0,91%	-22,40
Μάρκε	10.665.472.903	2,89%	8.063.901.929	2,77%	-24,39
Λάτιο	14.475.991.040	3,92%	11.745.929.321	4,04%	-18,86
Νότος	27.514.076.169	7,46%	21.121.112.769	7,26%	-23,24
Αμπρούτζο	7.640.169.008	2,07%	5.226.392.233	1,80%	-31,59
Μολίζε	643.106.602	0,17%	416.781.638	0,14%	-35,19
Καμπανία	9.435.937.559	2,56%	7.879.921.746	2,71%	-16,49
Απουλία	7.439.478.745	2,02%	5.751.744.216	1,98%	-22,69
Μπαζιλικάτα	1.963.188.238	0,53%	1.522.955.094	0,52%	-22,42
Καλαβρία	392.196.017	0,11%	323.317.842	0,11%	-17,56
Νήσοι	15.877.351.609	4,30%	9.512.283.349	3,27%	-40,09
Σικελία	10.024.373.165	2,72%	6.233.963.722	2,14%	-37,81
Σαρδηνία	5.852.978.444	1,59%	3.278.319.627	1,13%	-43,99

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ISTAT

2. Κυριότεροι Εταίροι

15 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Χώρες Προορισμού Ιταλικών Εξαγωγών 2009

	Χώρες	Αξία (εκ. ευρώ)	Μερίδιο Εξαγωγών 2008	Μερίδιο Εξαγωγών 2009	% Μεταβολή 09/08 Εξαγωγών
1.	Γερμανία	36.827.078.510	12,75%	12,66%	-21,83
2.	Γαλλία	33.818.372.178	11,20%	11,63%	-18,43
3.	ΗΠΑ	17.110.494.393	6,30%	5,88%	-25,70
4.	Ισπανία	16.607.777.862	6,53%	5,71%	-31,15
5.	Ην. Βασίλειο	14.967.538.161	5,26%	5,15%	-22,55
6.	Ελβετία	13.570.262.567	3,96%	4,67%	-5,93
7.	Βέλγιο	8.132.951.191	2,69%	2,80%	-18,10
8.	Κάτω Χώρες	7.087.310.469	2,34%	2,44%	-18,33
9.	Πολωνία	7.908.186.272	2,62%	2,72%	-19,09
10.	Αυστρία	6.865.673.028	2,34%	2,36%	-22,01
11.	Ελλάδα	6.008.789.801	2,08%	2,07%	-23,38
12.	Κίνα	6.634.577.815	1,76%	2,28%	3,14
13.	Ρωσία	6.440.881.451	2,86%	2,21%	-38,47
14.	Τουρκία	5.653.716.528	2,05%	1,94%	-24,64
15.	Ρουμανία	4.033.242.413	1,59%	1,39%	-35,15
	Άλλες Χώρες	99.133.294.336	33,66%	34,09%	-19,50
	ΣΥΝΟΛΟ	290.800.146.975	100,00%	100,00%	-21,20

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

Χώρες Προέλευσης Ιταλικών Εισαγωγών 2009

	Χώρες	Αξία (εκ. ευρώ)	Μερίδιο Εισαγωγών 2008	Μερίδιο Εισαγωγών 2009	% Μεταβολή 09/08 Εισαγωγών
1.	Γερμανία	49.348.420.281	16,00%	16.68%	-19.35
2.	Γαλλία	26.144.697.088	8,56%	8.84%	-20.47
3.	Κίνα	19.265.353.767	6,26%	6.51%	-18.39
4.	Κάτω Χώρες	16.673.589.063	5,36%	5.64%	-18.74
5.	Ισπανία	12.775.225.029	4,61%	4.32%	-23.20
6.	Ρωσία	12.141.508.866	4,26%	4.10%	-24.53
7.	Βέλγιο	12.074.910.897	3,92%	4.08%	-14.97
8.	Ελβετία	10.433.183.850	3,80%	3.53%	-7.31
9.	Λιβύη	10.147.825.003	3,13%	3.43%	-41.71
10.	ΗΠΑ	9.475.925.915	3,01%	3.20%	-18.89
11.	Ην. Βασίλειο	9.631.377.979	2,98%	3.26%	-19.04
12.	Αυστρία	6.893.901.141	2,28%	2.33%	-23.39
13.	Πολωνία	6.726.771.016	2,27%	2.27%	0.27
14.	Αλγερία	6.040.585.388	1,80%	2.04%	-29.74
15.	Τουρκία	4.422.858.297	1,33%	1.49%	-20.78
	Άλλες Χώρες	114.815.162.030	30,43%	28.28%	-27.14
	ΣΥΝΟΛΟ	377.283.955.980	100,00%	100,00%	-22,56

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

ΜΕΡΙΔΙΑ ΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ 10 ΧΩΡΩΝ ΣΕ ΕΞΑΓΩΓΕΣ

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1.	Γερμανία	8,6	9,3	9,5	9,9	10,0	9,4	9,3	9,4	9,1
2.	Κίνα	3,9	4,3	5,1	5,8	6,5	7,4	8,1	8,7	8,9
3.	ΗΠΑ	12,1	11,9	10,8	9,6	8,9	8,7	8,7	8,3	8,1
4.	Ιαπωνία	7,5	6,6	6,5	6,3	6,2	5,7	5,4	5,1	4,9
5.	Κάτω Χώρες	3,6	3,8	3,8	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
6.	Γαλλία	5,1	5,3	5,2	5,2	5,0	4,5	4,1	3,9	3,8
7.	Ιταλία	3,7	3,9	3,9	4,0	3,9	3,6	3,4	3,5	3,3
8.	Βέλγιο	2,9	3,1	3,3	3,3	3,4	3,2	3,1	3,1	3,0
9.	Ρωσία	1,6	1,3	1,7	1,8	1,8	2,3	2,4	2,5	2,9
10.	Μ. Βρετανία	4,4	4,4	4,3	4,1	3,7	3,6	3,5	3,1	2,8

Πηγή: Επεξεργασία δεδομένων ΠΟΕ από ICE

ΜΕΡΙΔΙΑ ΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ 10 ΧΩΡΩΝ ΣΕ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1.	ΗΠΑ	18,8	18,5	18,1	16,8	16,1	16,1	15,5	14,2	13,2
2.	Γερμανία	7,6	7,7	7,4	7,7	7,6	7,2	7,3	7,4	7,3
3.	Κίνα	3,4	3,8	4,5	5,3	5,9	6,1	6,4	6,7	6,9
4.	Ιαπωνία	5,8	5,5	5,1	4,9	4,8	4,8	4,7	4,4	4,6
5.	Γαλλία	5,0	5,1	4,9	5,1	5,0	4,7	4,3	4,3	4,3
6.	Μ. Βρετανία	5,1	5,1	5,1	4,9	4,8	4,5	4,4	4,4	3,8
7.	Κ. Χώρες	3,3	3,3	3,3	3,4	3,4	3,4	3,4	3,5	3,5
8.	Ιταλία	3,6	3,6	3,7	3,8	3,8	3,6	3,5	3,5	3,4
9.	Βέλγιο	2,7	2,8	3,0	2,9	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9
10.	Ν. Κορέα	2,4	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5	2,7

Πηγή: Επεξεργασία δεδομένων ΠΟΕ από ICE

Γ. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΙΤΑΛΙΑΣ

1. Διμερές Εμπόριο

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΣΥΕ), για το 2009, η Ιταλία, αποτελεί το δεύτερο προορισμό, σε αξία, των ελληνικών εξαγωγών. Σε σύνολο 14,392 δισ. ευρώ, το 11,06% κατευθύνεται στην Ιταλία, καταγράφοντας οριακή πτώση σε σχέση με το προηγούμενο έτος που ανήλθε σε 12,1%.

Η αξία των εμπορικών ανταλλαγών Ελλάδος-Ιταλίας, για το 2009, ανήλθε σε 7,026 δισ. ευρώ., καταγράφοντας μείωση κατά 22,28 % σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2008 (8,285 δισ. ευρώ).

Ειδικότερα, η αξία των ελληνικών εξαγωγών προς την Ιταλία, κατά το 2009 ανήλθε 1,591 δισ. ευρώ, σημειώνοντας πτώση κατά 20,51% σε σχέση με το του 2008 (2,0 δισ. ευρώ). Τα πέντε πρώτα ελληνικά εξαγωγίμα προϊόντα για το 2009 είναι τα ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών, τα ψάρια και μαλακόστρακα, αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο, τα λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά και οι πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες

Σημειώνεται ότι η αξία των εισαγωγών από την Ιταλία, για την υπό εξέταση περίοδο, ανήλθε σε 5,434 δισ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση κατά 21,61% σε σχέση με το 2008 (6,918 δισ. ευρώ).

Το ύψος του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου ανήλθε 3,84 δισ. ευρώ, έναντι 4,9 δισ. ευρώ το 2008, ενώ ο δείκτης εξαγωγών προς εισαγωγές παρέμεινε σταθερός στο 0,29.

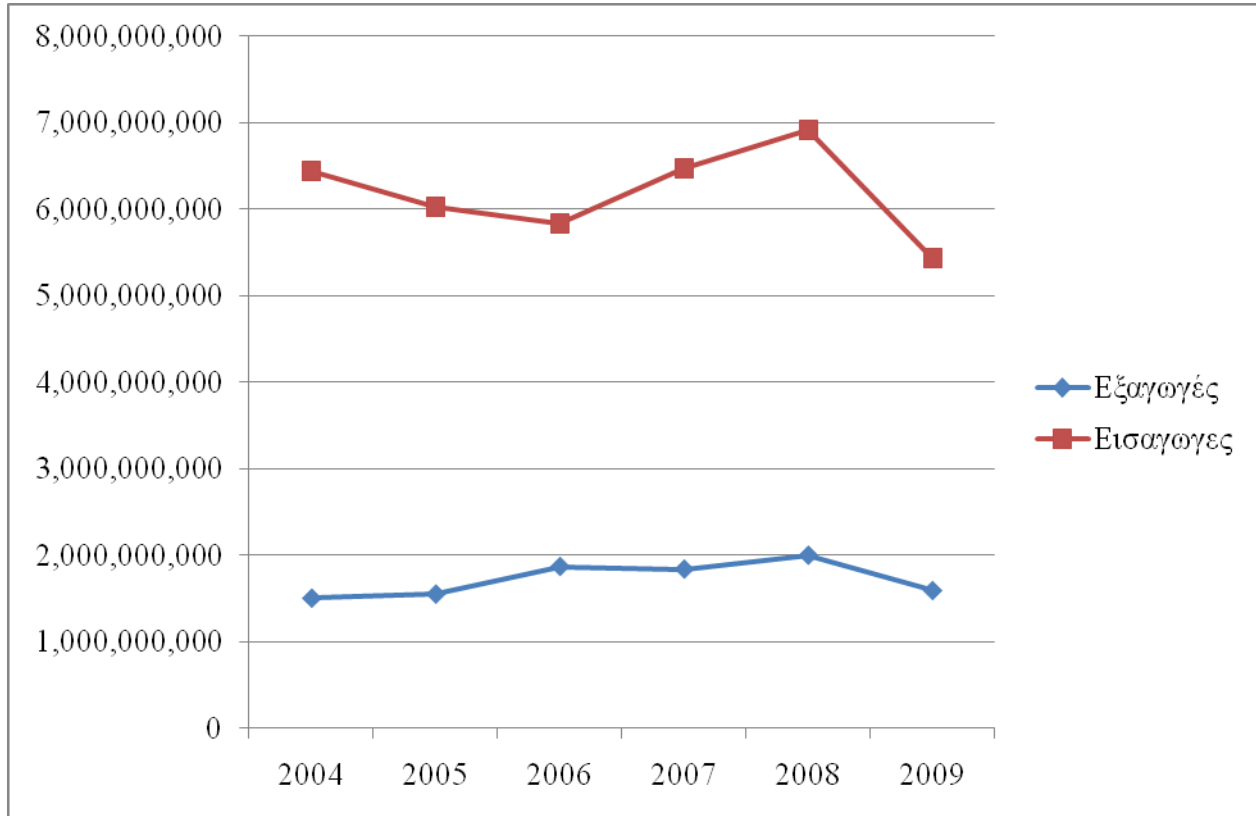
σε ευρώ	2005	2006	2007	2008	2009	% Μεταβολή 09/08
Όγκος Εμπορίου	7.580.107.975	7.704.855.467	8.308.337.272	8.920.350.041	7.026.027.338	-21,24%
Εξαγωγές	1.550.275.176	1.871.615.659	1.841.119.777	2.001.859.507	1.591.270.948	-20,51%
Εισαγωγές	6.029.832.799	5.833.239.808	6.467.217.495	6.918.490.534	5.434.756.390	-21,45%
Εμπορικό Ισοζυγίο	-4.479.557.623	-3.961.624.149	-4.626.097.718	-4.916.631.027	-3.843.485.442	-21,83%
Δείκτης ΕΞ/ΕΙΣ	0,26	0,32	0,28	0,29	0,29	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

Από την ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων προκύπτει ότι σημαντική αύξηση στις εξαγωγές τους, κατέγραψαν τα δημητριακά (33,43%), τα φαρμακευτικά προϊόντα (17%) και τα προϊόντα αλιείας (13,51%). Μείωση κατέγραψαν ο κλάδος του αλουμινίου κατά 33,29%, οι πλαστικές ύλες κατά 19,26% και των ελαίων (κυρίως χύδην ελαιόλαδο) κατά 11,11%.

Όπως προκύπτει από τα διαθέσιμα στοιχεία του 2009, της ΕΣΥΕ, σε επίπεδο χωρών, η Ιταλία αποτέλεσε τον πρώτο προορισμό των ελληνικών εξαγωγών, καλύπτοντας το 11,5% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών και δεύτερη χώρα, ως προς τις εισαγωγές (11,3% του συνόλου των ελληνικών εισαγωγών).

Παρακάτω αναπαρίσταται διαγραμματικά η πορεία των ελληνικών εξαγωγών και εισαγωγών κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΔΙΜΕΡΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ

<i>σε ευρώ</i>	2007	2008	2009	% Μεταβολή 09/08	Μερίδιο ως προς το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών στην Ιταλία 2007	Μερίδιο ως προς το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών στην Ιταλία 2008	Μερίδιο ως προς το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών στην Ιταλία 2009
(27) Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών. Ασφαλτώδεις ύλες. Κεριά ορυκτά	57.398.699	231.432.361	234.982.715	1,53%	3,09%	11,56%	14,77%
(03) Ψάρια και μαλακόστρακα, μαλάκια και άλλα ασπόνδυλα υδρόβια	186.240.699	171.989.610	195.230.488	13,51%	10,04%	8,59%	12,27%
(76) Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο	263.299.703	237.893.753	158.690.251	-33,29%	14,19%	11,88%	9,97%
(15) Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά. Προϊόντα της διάσπασης αυτών. λίπη βρώσιμα επεξεργασμένα. κεριά ζωικής ή φυτικής προέλευσης	211.370.629	169.486.906	150.651.556	-11,11%	11,39%	8,47%	9,47%
(39) Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	103.405.161	108.334.770	87.465.602	-19,26%	5,57%	5,41%	5,50%
(10) Δημητριακά	32,822,318	51,733,706	69.029.427	33,43%	1,77%	2,58%	4,34%
(74) Χαλκός και τεχνουργήματα από χαλκό	106.829.482	166.722.021	43.956.311	-73,63%	5,76%	8,33%	2,76%

(20) Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων ή άλλων μερών φυτών	58.711.615	59.050.598	40.811.794	-30,89%	3,16%	2,95%	2,56%
(84) Πυρηνικοί αντιδραστήρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχανικές επινοήσεις. Μέρη αυτών των	51,468,670	51,559,976	38.879.136	-24,59%	2,77%	2,58%	2,44%
(30) Φαρμακευτικά προϊόντα	28,774,414	31,128,086	36.418.859	17,00%	1,55%	1,55%	2,29%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

σε ευρώ	2007	2008	2009	% Μεταβολή 09/08	Μερίδιο ως προς το σύνολο των ελληνικών εισαγωγών από Ιταλία 2007	Μερίδιο ως προς το σύνολο των ελληνικών εισαγωγών από Ιταλία 2008	Μερίδιο ως προς το σύνολο των ελληνικών εισαγωγών από Ιταλία 2009
(84) Πυρηνικοί αντιδραστήρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχανικές επινοήσεις. Μέρη αυτών των μηχανών ή συσκευών	1.010.131.569	1.097.461.780	864.777.504	-21,20%	15,52%	15,86%	15,91%
(39) Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	414.019.668	423.896.225	308.647.104	-27,19%	6,36%	6,13%	5,68%
(30) Φαρμακευτικά προϊόντα	187.754.708	218.828.952	292.382.002	33,61%	2,88%	3,16%	5,38%
(87) Αυτοκίνητα οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα και άλλα οχήματα για χερσαίες μεταφορές, τα μέρη και εξαρτήματά τους	414.081.180	422.939.676	280.857.404	-33,59%	6,36%	6,11%	5,17%

(62) Ενδύματα και συμπληρώματα του ενδύματος, άλλα από τα πλεκτά	273.384.464	286.289.040	246.880.558	-13,77%	4,20%	4,14%	4,54%
(85) Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους. Συσκευές εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου, συσκευές εγγραφής ή αναπαραγωγής των εικόνων και του ήχου για την τηλεόραση, και μέρη και εξαρτήματα των συσκευών αυτών	279.535.299	331.782.343	244.182.278	-26,40%	4,29%	4,80%	4,49%
(94) Έπιπλα, έπιπλα ιατροχειρουργικά. Είδη κλινοστρωμνής και παρόμοια. Συσκευές φωτισμού που δεν κατονομάζονται ή δεν περιλαμβάνονται αλλού. Λάμπες-ρεκλάμες φωτεινά σήματα, φωτεινές ενδεικτικές πινακίδες και παρόμοια είδη. Προκατασκευές	269.021.028	278.218.523	212.961.038	-23,46%	4,13%	4,02%	3,92%
(48) Χαρτί και χαρτόνια. Τεχνουργήματα από κυτταρίνη, χαρτί ή χαρτόνι	204.415.733	211.589.189	185.213.738	-12,47%	3,14%	3,06%	3,41%
(61) Ενδύματα και συμπληρώματα του ενδύματος, πλεκτά	202.680.847	216.109.313	183.918.337	-14,90%	3,11%	3,12%	3,38%
(72) Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χαλυβας	368.026.119	328.715.989	160.369.378	-51,21%	5,65%	4,75%	2,95%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

σε ευρώ	Μερίδιο σημαντικότερων ελληνικών εξαγωγικών προϊόντων ως προς το σύνολο ιταλικών εισαγωγών των αντίστοιχων προϊόντων		
	2007	2008	2009
(27) Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών. Ασφαλτώδεις ύλες. Κεριά ορυκτά	0,32%	0,13%	0,35%
(03) Ψάρια και μαλακόστρακα, μαλάκια και άλλα ασπόνδυλα υδρόβια	6,09%	5,66%	6,32%
(76) Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο	4,79%	4,74%	5,58%
(15) Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά. Προϊόντα της διάσπασης αυτών. λίπη βρώσιμα επεξεργασμένα. κεριά ζωικής ή φυτικής προέλευσης	10,53%	7,01%	8,05%
(39) Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	0,65%	0,73%	0,69%
(10) Δημητριακά	1,56%	1,92%	2,74%
(74) Χαλκός και τεχνουργήματα από χαλκό	1,53%	2,76%	1,24%
(20) Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων ή άλλων μερών φυτών	7,72%	6,39%	6,08%
(84) Πυρηνικοί αντιδραστήρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχανικές επινοήσεις. Μέρη αυτών των	0,13%	0,14%	0,10%
(30) Φαρμακευτικά προϊόντα	0,14%	0,12%	0,20%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

2. Εξελίξεις σε Προϊόντα Ελληνικού Εξαγωγικού Ενδιαφέροντος

Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών

σε ευρώ	2007	2008	2009	% Μεταβολή 09/08
2701-Λιθάνθρακες. Πλίνθοι, σφαίρες και παρόμοια στερεά καύσιμα που παίρνονται από το λιθάνθρακα	21.301	13.693	20.308	48,31
2710-Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά, άλλα από τα ακατέργαστα λάδια	186.397.952	92.424.919	134.051.854	45,04
271011-Ελαφρά λάδια και παρασκευάσματα	25.839	14.444	9.882.630	68320,31
271019-Μεσαία λάδια	186.372.113	92.410.475	124.169.224	34,37
2711-Αέρια πετρελαίου και άλλοι αέριοι υδρογονάνθρακες	98.392	503.464	895.331	77,83
271113-Βουτάνια	59.828	475.864	218.665	-54,05
271121-Αέριο φυσικό	0	0	621.166	100
2712-Βαζελίνη. Παραφίνη, κεριά πετρελαίου μικροκρυστάλλινο, slack wax, οζοκηρίτης, κεριά από λιγνίτη, κεριά από τύρφη, άλλα ορυκτά κεριά και παρόμοια προϊόντα που παίρνονται με σύνθεση ή άλλες μεθόδους, έστω και χρωματισμένα	47.355	10.584	199.775	1787,52
271320-Άσφαλτος από πετρέλαιο	0	300.824	6.671.788	2117,84
271600-Ηλεκτρική ενέργεια	10.232.312	8.012.517	39.042.542	387,27

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

Ψάρια, μαλακόστρακα και μαλάκια

Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται αναλυτικά η πορεία των ελληνικών εξαγωγών ανά κωδικό συνδυασμένη ονοματολογίας.

σε ευρώ	2007	2008	2009	% Μεταβολή 09/08
0301- Ψάρια ζωντανά	6.871.926	24.214.290	26.666.072	10,13
0302- Ψάρια νωπά ή διατηρημένα σε απλή ψύξη	140.357.743	118.543.449	125.839.008	6,15
0303- Ψάρια κατεψυγμένα	6.781.726	4.001.709	2.107.431	-47,34
0304-Φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα	5.398.711	5.424.229	5.211.278	-3,93
0305-Ψάρια αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη, καπνιστά. Αλεύρια, πελέτες ψαριών	330.754	701.778	680.074	-3,09
0306-Μαλακόστρακα	6.871.926	24.214.290	26.666.072	-55,25
0307-Μαλάκια	11.971.683	10.063.845	9.657.978	-4,03

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο

Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται αναλυτικά η πορεία των ελληνικών εξαγωγών ανά κωδικό συνδυασμένη ονοματολογίας.

σε ευρώ	2007	2008	2009	% Μεταβολή 09/08
7601-Αργίλιο σε ακατέργαστη μορφή	164.761.400	136.838.311	81.929.645	-40,13
7602-Απορρίμματα και θραύσματα αργιλίου	4.015.284	3.238.165	2.332.677	-27,96
7604-Ράβδοι και είδη καθορισμένης μορφής από αργίλιο	9.306.914	5.086.373	967.887	-80,97
7605-Σύρματα από αργίλιο	831.694	12	0	-100,00
7606-Πλάκες, ταινίες και φύλλα, από αργίλιο, με πάχος που υπερβαίνει τα 0,2mm	47.371.535	40.371.834	37.193.841	-7,87
7607-Φύλλα και ταινίες, λεπτά, από αργίλιο, με πάχος που δεν υπερβαίνει τα 0,2 mm	19.616.686	11.179.771	8.827.871	-21,04
7608-Σωλήνες κάθε είδους από αργίλιο	21.141	0	0	-
7609-Εξαρτήματα σωληνώσεων από αργίλιο	800	831	0	-100,00
7610-Κατασκευές και μέρη αυτών από αργίλιο	47.3	51.807	17.063	-67,06
7612-Δεξαμενές, βαρέλια, τύμπανα, μπιτόνια, κουτιά και παρόμοια δοχεία, από αργίλιο	10.458.096	9.378.747	9.477.224	1,05
7614-Συρματόσχοινα, καλώδια, πλεξίδες και παρόμοια, από αργίλιο, μη μονωμένα, για την ηλεκτροτεχνία	18.255	26.927	12.773	-52,56
7615-Είδη οικιακής χρήσης ή οικιακής οικονομίας, υγιεινής ή ευπρεπισμού, και τα μέρη αυτών, όλα από αργίλιο.	1.244.540	905.714	482.876	-46,69
7616-Άλλα τεχνουργήματα από αργίλιο	7.616.327	4.977.611	2.813.260	-43,48

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

Ελαιόλαδο

Όσον αφορά το διμερές εμπόριο, για το έτος 2008, κατεγράφη πτώση, της τάξεως του 22%, των ελληνικών εξαγωγών του παρθένου ελαιόλαδου. Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται αναλυτικά η πορεία των ελληνικών εξαγωγών ανά κωδικό συνδυασμένη ονοματολογίας.

σε ευρώ	2007	2008	2009	% Μεταβολή 09/08
1509-Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του	226.207.519	174.999.589	179.207.104	-0,54
150910-Ελαιόλαδο παρθένο	224.797.535	174.730.776	178.640.222	-0,71
150990-Ελαιόλαδο, άλλα	1.409.984	268.813	566.882	-99,79
1510-Άλλα λάδια που παίρνονται αποκλειστικά από ελιές	11.030.819	11.911.299	9.113.994	-23,54

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

3. Τουρισμός

Αναφορικά με τον κλάδο του τουρισμού στην Ιταλία, παρακάτω παραθέτουμε στοιχεία αναφορικά με τον εξερχόμενο τουρισμό της χώρας προς Ελλάδα και Τουρκία, καθώς και σχετικές εκτιμώμενες δαπάνες.

ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ΣΕ ΑΠΟΛΥΤΟΥΣ ΑΡΙΘΜΟΥΣ)

Χώρα/ες	2005	2006	2007	2008	2009
Ελλάδα	1.022.000	1.005.000	1.157.000	1.200.000	1.357.000
Μερίδιο	5,67%	5,46%	5,79%	5,73%	7,76%
Τουρκία	219.000	215.000	221.000	260.000	292.000
Μερίδιο	1,21%	1,16%	1,10%	1,24%	1,66%
Σύνολο	18.001.000	18.399.000	19.952.000	20.922.000	17.497.000

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ιταλικού Παρατηρητηρίου Τουρισμού

ΔΑΠΑΝΕΣ (ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ)

Χώρα/ες	2005	2006	2007	2008	2009
Ελλάδα	561	652	820	867	879
Μερίδιο	1,17%	1,2%	1,5%	1,46%	1,74%
Τουρκία	197	173	176	205	231
Μερίδιο	0,41%	0,34%	0,32%	0,34%	0,45%
Σύνολο	47.794	50.878	54.541	59.304	50.585

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ιταλικού Παρατηρητηρίου Τουρισμού

4. Διμερής Συνεργασία

Ενέργεια

- Η κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου Τουρκίας-Ελλάδος-Ιταλίας (ITGI) αποτελεί τη σημαντικότερη συνεργασία στον ενεργειακό τομέα μεταξύ Ελλάδος και Ιταλίας. Η υπογραφή της τριμερούς διακρατικής συμφωνίας στις 26 Ιουλίου 2007 στη Ρώμη, από τους τότε Υπουργούς Ανάπτυξης των τριών χωρών, αποτελεί το πρώτο επίσημο νομικό κείμενο που υιοθετεί τον ορισμό Τουρκο-Ελληνο-Ιταλικός αγωγός Φυσικού Αερίου (ITGI). Ο αγωγός έχει σχεδιασθεί να μεταφέρει 8 δις κυβικά μέτρα, ετησίως, προς την Ιταλία, μέσω του ελληνικού δικτύου και του υποθαλάσσιου αγωγού «Ποσειδώνας» (Σταυρολιμένας Θεσπρωτίας-Ότραντο Ιταλίας).
- Νέα, επίσης, συνεργασία στον ενεργειακό τομέα διανοίγεται με την κατασκευή της νότιας όδευσης του νέου αγωγού φυσικού South Stream, που θα καταλήγει στην Ιταλία, μέσω Ελλάδος.
- Σημειώνεται, επίσης, ότι έχει ανακοινωθεί (31/1/2007), στο πλαίσιο επίσημης επίσκεψης του τότε ιταλού Υπουργού Ανάπτυξης κ. Bersani στην Αθήνα, εξέταση κατασκευής νέου υποθαλάσσιου καλωδίου διασύνδεσης των συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας Ελλάδος και Ιταλίας.

Αγωγός Φυσικού Αερίου Τουρκίας-Ελλάδος-Ιταλίας

Ο αγωγός διασύνδεσης Ελλάδος- Ιταλίας έχει σχεδιαστεί να μεταφέρει περίπου 8 δισ. κυβικά μέτρα /έτος φυσικού αερίου και θα κατασκευαστεί σε 4 φάσεις.

Σύντομο Ιστορικό του Αγωγού Φυσικού Αερίου Ελλάδος-Ιταλίας

Ιούλιος 2002: Υπογράφεται το 1^ο Μνημόνιο Κατανόησης (Memorandum of Understanding) μεταξύ της ΔΕΠΑ και της Ιταλικής εταιρείας EDISON για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την περιοχή της Κασπίας, στην Ιταλία, μέσω της Ελλάδας.

Περίοδος 2003-2004: Οι διοικήσεις και τα στελέχη των εταιρειών ΔΕΠΑ και EDISON συναντώνται κατ' επανάληψη, με σκοπό την από κοινού προώθηση του έργου.

Ιούνιος 2004: Στο Συμβούλιο των Υπουργών Ενέργειας της Ε.Ε., στο Λουξεμβούργο, στο οποίο συμμετείχε ο Υφυπουργός Ανάπτυξης κ. Γιώργος Σαλαγκούδης, εκπροσωπώντας τον Υπουργό Ανάπτυξης κ. Δημήτρη Σιούφα, επιτυγχάνεται η ένταξη του αγωγού Τουρκίας- Ελλάδας-Ιταλίας σε προτεραιότητα χρηματοδότησης από την Ε.Ε.

Σεπτέμβριος 2004: Πραγματοποιείται, στην Κωνσταντινούπολη, κοινή συνάντηση μεταξύ του Προέδρου της ΔΕΠΑ κ. Ραφαήλ Μωυσή και του Γενικού Διευθυντή Ανάπτυξης της EDISON κ. Ρομπέρτο Πόττι και του τότε Προέδρου της τουρκικής εταιρείας BOTAS κ. Μεχμέτ Μπιλγκίτς, για την προώθηση του έργου.

Απρίλιος 2005: Οι εταιρείες ΔΕΠΑ και EDISON προχωρούν σε συμφωνία για συνεργασία και συγχρηματοδότηση του βασικού σχεδιασμού και των λοιπών μελετών του έργου του υποθαλάσσιου αγωγού μέχρι την ανάθεση κατασκευής.

Μάιος 2005: Ξεκινούν οι επαφές μεταξύ των πολιτικών ηγεσιών της Ελλάδας και της Ιταλίας στο Παρίσι. Στο περιθώριο της συνόδου των υπουργών του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας και του ΟΟΣΑ, ο Υπουργός Ανάπτυξης κ. Δημήτρης Σιούφας και ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Ανάπτυξης κ. Νίκος Στεφάνου, συναντούν, για το θέμα αυτό, τον Ιταλό Υπουργό Παραγωγικών Δραστηριοτήτων κ. Κλαούντιο Σκαγιόλα. Οι κ.κ. Σιούφας και Σκαγιόλα συμφωνούν για τη στήριξη του αγωγού και για την υπογραφή Διακρατικής Συμφωνίας.

Ιούνιος 2005: Οι επικεφαλής της ΔΕΠΑ και της EDISON κ. Ραφαήλ Μωυσής και κ. Κλαούντιο Καουντρίνο, παρουσιάζουν από κοινού το έργο στο Υπουργείο Παραγωγικών Δραστηριοτήτων της Ιταλίας.

17 Ιουνίου 2005: Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Ανάπτυξης κ. Νίκος Στεφάνου, από κοινού, με το Γενικό Διευθυντή Ενέργειας του Υπουργείου Παραγωγικών Δραστηριοτήτων της Ιταλίας, κ. Σέρτζιο Γκαρίμπα, κατ' εντολή των υπουργών τους κ. Σιούφα και κ. Σκαγιόλα, υποβάλλουν κοινό αίτημα προς τη Γενική Διεύθυνση Ενέργειας και Μεταφορών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, διεκδικώντας επιχορήγηση από την Ε.Ε., κατά 50% της Μελέτης Σκοπιμότητας του έργου, συνολικού ύψους 11,3 εκατ. ευρώ. Τελικώς, η Ε.Ε. εγκρίνει χρηματοδότηση κατά 30%.

24 Ιουνίου 2005: Ο Υπουργός Ανάπτυξης κ. Δημήτρης Σιούφας και ο ομόλογός του Ιταλός Υπουργός Παραγωγικών Δραστηριοτήτων κ. Κλαούντιο Σκαγιόλα υπογράφουν, στο Καβούρι, Πρωτόκολλο Εκδήλωσης Προθέσεων για την προώθηση της κατασκευής του υποθαλάσσιου

Ελληνο-Ιταλικού αγωγού φυσικού αερίου.

4 Νοεμβρίου 2005, Lecce Ιταλίας: υπογραφή της Διακρατικής Συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας, για την κατασκευή του Ελληνο-Ιταλικού αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου, με το οποίο θα συνδεθούν τα συστήματα φυσικού αερίου των δύο χωρών.

26 Ιουλίου 2007, Ρώμη: Υπογράφεται η τριμερής διακρατική συμφωνία Ελλάδας - Ιταλίας - Τουρκίας, που αποτελεί το πρώτο επίσημο νομικό κείμενο που υιοθετεί τον ορισμό Τουρκο-Ελληνο-Ιταλικός αγωγός (Interconnection Turkey Greece Italy - ITGI).

Η τριμερής αυτή διακρατική συμφωνία, αποτελεί συνέχεια των Διακρατικών Συμφωνιών Ελλάδος-Τουρκίας και Ελλάδος-Ιταλίας. Στόχος αυτής της συμφωνίας είναι, αφ' ενός η δέσμευση των κυβερνήσεων Ελλάδας, Τουρκίας και Ιταλίας για τη σύνδεση των δικτύων φυσικού αερίου των τριών κρατών, αφετέρου η από κοινού διαχείριση του έργου ως ενότητα. Το έργο αυτό, γνωστό ως Νότιος Ευρωπαϊκός Διάδρομος Φυσικού Αερίου, έχει χαρακτηριστεί ως έργο πρώτης προτεραιότητας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και θα αποτελέσει το πρώτο σημαντικό έργο ενεργειακής υποδομής στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Ο αγωγός διασύνδεσης Ελλάδος-Ιταλίας έχει σχεδιασθεί να μεταφέρει περίπου 8 δισ. κυβικά μέτρα, ετησίως, και θα κατασκευασθεί σε 4 στάδια.

Τα βασικά σημεία της τριμερούς διακρατικής συμφωνίας συνδέονται:

α) Με τη διασφάλιση της διέλευσης μέσω Τουρκίας των ποσοτήτων του αερίου που θα διαμετακομιστούν στην Ιταλία, μέσω του ελληνικού δικτύου και του υποθαλάσσιου αγωγού «Ποσειδώνας».

β) Με την εξασφάλιση της τροφοδότησης της ελληνικής αγοράς φυσικού αερίου με ποσότητες μέσω Τουρκίας. Ο αγωγός Τουρκίας-Ελλάδος, που έχει ήδη τεθεί σε εμπορική λειτουργία, έχει ετήσια δυναμικότητα 11,5 δισ. κυβικών μέτρων. Από αυτά, τα 8,8 δισ. κυβικά μέτρα θα διαμετακομίζονται στην Ιταλία, ενώ τα 0,75 δισ. κυβικά μέτρα έχουν ήδη συμβολαιοποιηθεί από τη ΔΕΠΑ. Τα υπόλοιπα 2 δισ. κυβικά μέτρα, έχουν εξασφαλισθεί για την ελληνική αγορά.

γ) Με τη δυνατότητα σε κάθε εταιρεία που θα θελήσει να προμηθευτεί αέριο από τις χώρες ανατολικά της Τουρκίας, να έχει πρόσβαση στο τουρκικό δίκτυο για να μεταφέρει τις ποσότητες στην Ελλάδα, καταβάλλοντας, φυσικά, το ανάλογο τέλος μεταφοράς.

Κατά την επίσκεψη του Υπουργού Ανάπτυξης κ. Φώλια στη Ρώμη, στο πλαίσιο του διεθνούς Forum Ενέργειας, στις 22-24.4.2008 και σε συνάντησή του με τον Τούρκο ομόλογό του συμφωνήθηκε ότι, πέραν από την τριμερή συμφωνία Τουρκίας- Ελλάδος - Ιταλίας για τη μεταφορά φυσικού αερίου, θα πρέπει να υπογραφεί και νέα τετραμερής διακρατική συμφωνία, η οποία θα συμπεριλαμβάνει και το Αζερμπαϊτζάν.

Υπεγράφη, επίσης, στις 11.6.2008 στην Αθήνα η ιδρυτική πράξη της εταιρείας “IGI Ποσειδών” η οποία με έδρα την Αθήνα θα σχεδιάσει, θα κατασκευάσει και θα αναπτύξει τον υποθαλάσσιο αγωγό φυσικού αερίου Ελλάδος-Ιταλίας. Στην εταιρεία αυτή συμμετέχει με 50% η ΔΕΠΑ και με 50% η ιταλική Edison.

Πανευρωπαϊκά Δίκτυα

Στον τομέα των μεταφορών, υφίσταται συνεργασία στο πλαίσιο του 8^{ου} Πανευρωπαϊκού άξονα, δεδομένου ότι ο άξονας ξεκινάει από τους λιμένες του Μπάρι και του Μπρίντετζι, ενώ στο Μπάρι εδρεύει και η μόνιμη Γραμματεία της Διευθύνουσας Επιτροπής του άξονα.

Στη Διεθνή Διάσκεψη Μεταφορών Ten-T DAYS 2009, Το μέλλον των Πανευρωπαϊκών Οδικών Μεταφορών, που διοργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ιταλικό Υπουργείο Μεταφορών και Υποδομών, στις 21-22.10.09, στη Ρώμη, συμμετείχαν 41 εκπρόσωποι ευρωπαϊκών χωρών, αφρικανικών χωρών από την περιοχή της Μεσογείου, καθώς και από τη Ρωσική Ομοσπονδία και την Τουρκία.

Με το πέρας των εργασιών, υπέγραψαν το κείμενο “Χάρτα της Νεάπολης” στο οποίο έγινε, ομοφώνως, αποδεκτή η πρόταση του ιταλού Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου να μην εντάσσονται στις δεσμεύσεις του Συμφώνου Σταθερότητας, οι επενδύσεις που σχετίζονται με τα πανευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, με το σκοπό να επισπευσθεί η υλοποίηση αυτών των μεγάλων έργων. Αποφασίστηκε, επίσης, η Διάσκεψη αυτή, να πραγματοποιείται σε ετήσια βάση και η επόμενη να πραγματοποιηθεί στη Σαραγόσα της Ισπανίας, το 2010.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδος- Ιταλίας

Στις 28.3.2008, ενεκρίθη το «Διασυνοριακό επιχειρησιακό πρόγραμμα Ελλάδος-Ιταλίας 2007-2013», στο πλαίσιο του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία», που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Από ελληνικής πλευράς, επιλέξιμες περιοχές είναι οι Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδος, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων, ενώ από ιταλικής, η περιφέρεια της Απουλίας.

Η χρηματοδότηση του προγράμματος ανέρχεται σε 118,6 εκ. ευρώ με άξονες προτεραιότητας την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας, τη βελτίωση της προσπελασιμότητας σε βιώσιμα δίκτυα και υπηρεσίες, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενδυνάμωσης της κοινωνικής και πολιτιστικής συνοχής.

Μνημόνιο Συμφωνίας μεταξύ των Επιμελητηρίων Δυτικής Ελλάδας, Ιονίων Νήσων, Ηπείρου και Απουλίας υπεγράφη στη διάσκεψη του Μπρίντζι (15-16.05.09) για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ελλάδας - Ιταλίας 2007-2013.

Forum Επιμελητηρίων Αδριατικής & Ιονίου

Το Forum των Επιμελητηρίων της Αδριατικής και Ιονίου είναι μία Ένωση που συνεστήθη το 2001 μεταξύ των επιμελητηρίων των χωρών της Αδριατικής και Ιονίου (Ιταλία, Κροατία, Βοσνία Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο, Σλοβενία, Αλβανία και Ελλάδα), με βασικό σκοπό την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής και την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των επιμελητηρίων. Σήμερα, συμμετέχουν 30 επιμελητήρια, στα οποία, από ελληνικής πλευράς, συμπεριλαμβάνονται και εκείνα της Κέρκυρας, Θεσπρωτίας, Ζακύνθου, Λευκάδος, Αχαΐας, Ηλείας, Αιτωλοακαρνανίας, Ιωαννίνων, Πρέβεζας και το Οικονομικό Επιμελητήριο (Παράρτημα Ηπείρου). Η όλη πρωτοβουλία προήλθε από τα επιμελητήρια της Αγκώνας και του Σπλιτ Κροατίας.

Το Forum διοικείται από 9μελές συμβούλιο, στο οποίο, την παρούσα περίοδο, προεδρεύει η Πρόεδρος του επιμελητηρίου του Σπλιτ κα Radovanovic και τη θέση του αντιπροέδρου κατέχει ο Πρόεδρος του επιμελητηρίου Αγκώνας κ. Giampaolo Giampaoli. Στο Συμβούλιο συμμετέχει, ως μέλος, και εκπρόσωπος του επιμελητηρίου Αγρινίου.

Πρωτοβουλία Αδριατικής & Ιονίου

Η Πρωτοβουλία Αδριατικής και Ιονίου δημιουργήθηκε με την Διάσκεψη για την Ανάπτυξη και την Ασφάλεια στην Αδριατική που έλαβε χώρα στις 19 και 20 Μαΐου 2000 στην Αγκώνα της Ιταλίας. Οι χώρες που συμμετέχουν είναι η Αλβανία, η Βοσνία Ερζεγοβίνη, η Ελλάδα, η Ιταλία, Η Σερβία, το Μαυροβούνιο, η Ιταλία, η Σλοβενία και η Κροατία. Με τη διακήρυξη της Αγκώνας υπογραμμίζεται το γεγονός ότι η ενίσχυση της περιφερειακής πρωτοβουλίας ενισχύει την πολιτική και οικονομική σταθερότητα στην περιοχή.

Στην Πρωτοβουλία λειτουργούν τράπεζες εργασίας (οικονομίας, Τουρισμού, συνεργασίας ΜΜΕ-Περιβάλλοντος- Θαλάσσιες μεταφορές –πολιτισμού-διαπανεπιστημιακής συνεργασίας).

Η Ιταλία από την 1.6.2009 άσκησε την, εκ περιτροπής, ετήσια Προεδρία της ΠΑΙ. Στο πλαίσιο της τραπεζών εργασίας, η ιταλική Προεδρία προώθησε την υπογραφή Μνημονίων Κατανόησης μεταξύ των κρατών μελών στους τομείς των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και της Αγροτικής Ανάπτυξης.

Σημειώνεται ότι, σε συνέχεια πρότασης το 2010 του Ιταλού Υπουργού Εξωτερικών, κ. Φράνκο Φραττίνι, συμφωνήθηκε να προχωρήσει με γρήγορα βήματα η συνεργασία για τη δημιουργία «Μάκρο-περιφέρειας» για τις χώρες της Πρωτοβουλίας, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακολουθώντας το παράδειγμα των χωρών της Βαλτικής και της πρωτοβουλίας των χωρών του Δούναβη.

Η Προεδρία, από 01.06.2010, ασκείται από το Μαυροβούνιο.

Blue Med

Το Πρόγραμμα BLUE MED, αφορά στη δημιουργία Λειτουργικού Τμήματος Εναέριου χώρου (Functional Airspace Blocks – FAB) στο χώρο της Μεσογείου. Ο σκοπός του Λειτουργικού Τμήματος Εναέριου χώρου είναι η επίτευξη της μέγιστης χωρητικότητας και αποτελεσματικότητας του δικτύου διαχείρισης εναέριας κυκλοφορίας καθώς και της διατήρησης του ψηλού επιπέδου ασφάλειας της αεροναυτιλίας στην Ευρώπη. Στο πρόγραμμα μετέχουν η Κύπρος, η Ελλάδα, η Ιταλία, η Μάλτα, εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Αίγυπτος, η Τυνησία, η Αλβανία ως συνδεδεμένα μέλη (associated partners) και η Ιορδανία, ως παρατηρητής.

Λοιπές Συνεργασίες

Σημειώνεται, επίσης, ότι έχουν αναληφθεί αρκετές πρωτοβουλίες συνεργασίας κρατικών φορέων και της τοπικής αυτοδιοίκησης με αντίστοιχους ιταλικούς φορείς κυρίως σε θέματα αδελφοποίησης, υλοποίησης κοινοτικών προγραμμάτων, επιχειρηματικών δράσεων και τουρισμού.

5. Επενδύσεις

Ιταλικές Επενδύσεις στην Ελλάδα

Ως σημαντικότερες ιταλικές επενδύσεις στην Ελλάδα σημειώνονται: Riva Group τομέας σιδηρουργίας, Italcementi τσιμεντοβιομηχανία, Kerakoll χημικά, Barilla Spa μονάδα παραγωγής ζυμαρικών, Cooperlat Spa τομέας γαλακτοκομίας, Euricom Spa παραγωγή ζυμαρικών, Campari Spa που εξαγόρασε την εταιρεία Ούζο 12, PIERALISI, Ferrero Spa με γραφείο αντιπροσωπίας, Edison Hellas στον τομέα της ενέργειας, Italgas τομέας φυσικού αερίου, Autogrill εστιατόρια κατά μήκος εθνικών οδών, Impregilo κατασκευές, Fincantieri ναυπηγικές εργασίες, Mondatori εκδοτικός οίκος. Σε υπηρεσίες η San Paolo IMI τραπεζικές υπηρεσίες, Assicurazioni Generali Ασφάλειες, Alitalia και AirOne στις αεροπορικές μεταφορές και ο όμιλος Grimaldi σε ναυτιλιακές υπηρεσίες (Μινωικές Γραμμές ΑΕ).

Σημαντικότερες ιταλικές επενδύσεις για το 2009 στην Ελλάδα, αποτελούν οι επενδύσεις στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας των εταιρειών Edison σε συνεργασία με την Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ και της ENEL με εξαγορές ενεργειακών πάρκων στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα:

Elpedison

Ολοκληρώθηκε η συμφωνία για τη σύσταση κοινής εταιρείας συμμετοχών, μεταξύ της “Edison Spa”, και της “Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ”. Η νέα εταιρεία ονομάζεται Elpedison και, μέσω των θυγατρικών της, θα αποτελεί τη δεύτερη εταιρεία παραγωγής και εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας στην ελληνική αγορά.

Συγκεκριμένα, η ολοκλήρωση της συμφωνίας υλοποιήθηκε με τη συμμετοχή 50%-50% της “ΕΛΠΕ ΑΕ” και “Edison Spa”, στο μετοχικό κεφάλαιο της Elpedison, η οποία κατέχει πλέον το 100% της “Ενεργειακή Θεσσαλονίκης ΑΕ” που λειτουργεί μονάδα ισχύος 390 MW στη Θεσσαλονίκη και το 65% της “Ηλεκτροπαραγωγή Θίβης ΑΕ”, η οποία κατασκευάζει μονάδα ισχύος 420 MW στη Θίβη Βοιωτίας.

Ταυτόχρονα, συνεχίζεται η διαδικασία συγχώνευσης με την απορρόφηση της “Ηλεκτροπαραγωγή Θίβης Α.Ε.” από την “Ενεργειακή Θεσσαλονίκης ΑΕ”, η οποία θα ολοκληρωθεί εντός του 2009. Προβλέπεται ότι, μετά την ολοκλήρωση της εν λόγω διαδικασίας, η εταιρεία Elpedison θα κατέχει το 75% της “Ενεργειακή Θεσσαλονίκης ΑΕ”, ενώ το 25% θα αποκτηθεί από τους σημερινούς μετόχους μειοψηφίας της “Ενεργειακή Θίβης ΑΕ”, με την καταβολή τιμήματος στους μετόχους της Elpedison.

Στόχος της Elpedison είναι η δημιουργία παραγωγικού δυναμικού άνω των 2000 MW (εκ των οποίων 390 MW ήδη σε λειτουργία), ίσο προς το 20% της ελληνικής αγοράς. Η νεοσύστατη εταιρεία εξετάζει τη δυνατότητα επέκτασης και στον τομέα της εμπορίας και πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς επίσης και σε εκείνον των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Πρόεδρος της Elpedison εξελέγη ο κος Θεόδωρος Βάρδας και Διευθύνων Σύμβουλος ο κος Roberto Poti.

Enel Green Power International BV

Στις 23.10.09, υπεγράφη η σύμβαση με τις ελληνικές εταιρείες ‘Δομική Κρήτης Α.Ε.’ και ‘ΑΤΕΣΣΕ Α.Ε.’, για την αγορά από την Enel των μετοχών των ενεργειακών εταιριών ‘Αιολικό Βοσκορού Α.Ε.’ και ‘Αιολικό Κουλούκωνας Α.Ε.’. Με τη συγκεκριμένη συμφωνία η εγκατεστημένη ισχύς

της 'Enel Green Power' στην Ελλάδα θα ξεπερνά τα 133 MW, από τα 127 MW που διαθέτει σήμερα.

Επίσης, δίδεται, στην ιταλική εταιρεία, το δικαίωμα εξαγοράς των μετοχών των ενεργειακών εταιριών 'Αιολικό Ρούσκιο Α.Ε.', 'Αιολικά Πάρκα Ανατολικής Αχαΐας Α.Ε.' και 'Αιολικά Πάρκα Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε.', ισχύος περίπου 280 MW.

Ελληνικές Επενδύσεις στην Ιταλία

Περίπου 32 εταιρείες ελληνικών συμφερόντων δραστηριοποιούνται στην Ιταλία.

Για το έτος 2009 η σημαντικότερη επένδυση ήταν αυτή της 'Intralot AE'. Σύμφωνα με ανακοίνωση της ελληνικής εταιρείας 'Intralot AE', στις 9.11.2009 η τελευταία πρόκειται να εισέλθει στη νέα αγορά βιντεολόττο (VLTs) της Ιταλίας μέσω κοινοπραξίας με την 'Cogetech S.p.A.', μία από τις μεγαλύτερες αδειοδοτημένες εταιρείες για τη διαχείριση VLTs στην Ιταλία. Η 'Intralot' συμμετέχει στη νεοσυσταθείσα κοινοπραξία με ποσοστό 51%, ενώ η λειτουργία των VLTs αναμένεται να ξεκινήσει το 1ο εξάμηνο του 2010.

Επωνυμία	Επένδυση	Χώρα Προέλευσης	Εταιρεία	Κλάδος	Δραστηριότητα	Συμμετοχή
F.H.L. KYRIAKIDIS MARBLES-GRANITES S.A.	Direct	Greece	MARMI BIANCHI	Building Materials	Trading of marble, schist stone, natural or artificial granite.	100,00%
PETZETAKIS S.A.	Direct	Greece	INDUPLAS S.p.A.	Chemicals & Plastics	Manufacturing of plastic and rubber profiles, pipes and fittings	100,00%
INTERFORM S.A.	Direct	Greece	INTERFORMITALIA Spa	Construction & Real Estate	Temporary constructions and exhibitional design	
COCA-COLA HELLENIC BOTTLING COMPANY S.A.	CC BEVERAGE HOLDINGS II BV	Netherlands	COCA-COLA BEVANDE ITALIA S.r.l.	Food & Beverages	Production, sale and distribution of soft drinks of "The Coca-Cola Co". Production and distribution of soft drinks, juices and table water.	100,00%
COCA-COLA HELLENIC BOTTLING COMPANY S.A.	3E CYPRUS	Cyprus	FONTI DEL VULTURE S.r.l.	Food & Beverages	Production, sale and distribution of mineral water	50,00%
INTRALOT S.A.	INTRALOT HOLDINGS INTERNATIONAL	Cyprus	INTRALOT ITALIA SRL	Information Technology & Telecoms	Betting company	85,00%
INTRALOT S.A.	INTRALOT ITALIA	Italy	VENETA SERVIZI S.R.L.	Information Technology & Telecoms	Gaming Information Systems, equipment and services	85,00%
SPIDER METAL INDUSTRY N. PETSIOS & SONS S.A.	Direct	Greece	SPIDER ITALIA S.r.l.	Machinery & Equipment	Acquisition of TRIM BOX SRL biggest company in Italy and third biggest in Europe for the production of metal boxes	99,00%
HELESI S.A.	Direct	Greece	HELESI ITALIA Srl	Machinery & Equipment	Production of plastic pallets	99,00%

COCA-COLA HELLENIC BOTTLING COMPANY S.A.	Indirect	Cyprus	EURMATIK S.r.l.	Machinery & Equipment	Manufacturing of vending machines	100,00%
S & B INDUSTRIAL MINERALS S.A.	Direct	Greece	SARDA PERLITE S.r.l.	Mining	Perlite mining and processing	61,00%
S & B INDUSTRIAL MINERALS S.A.	Direct	Greece	BENTEC S.p.A.	Mining	Production and processing of betonite for industrial paints and inks.	49,95%
S & B INDUSTRIAL MINERALS S.A.	Direct	Greece	LAVIOSA CHIMICA MINERARIA S.p.A	Mining	Betonite processing and distribution	35,00%
M.J. MAILLIS S.A.	EUROPACK	Luxembourg	SIAT S.p.A.	Packaging Material & Machinery	Group of companies active in steel-strap manufacturing, plastic-strap manufacturing, manufacturing of packing machines and other packing materials.	100,00%
M.J. MAILLIS S.A.	SIAT S.p.a.	Italy	SICME S.r.l.	Packaging Material & Machinery	Manufacturing of packaging equipment spare parts	100,00%
M.J. MAILLIS S.A.	SIAT S.p.a.	Italy	TAM S.r.l.	Packaging Material & Machinery	Steel-strap manufacture industry, plastic-strap manufacture industry, packing machines and other packing materials.	71,00%
M.J. MAILLIS S.A.	Direct	Greece	COLUMBIA S.r.l.	Packaging Material & Machinery	Manufacturing of packaging equipment	100,00%
M.J. MAILLIS S.A.	EUROPACK	Luxembourg	M.J.MAILIS SYSTEMS S.r.l.	Packaging Material & Machinery	Production of automatic packaging machines	100,00%
FAMAR S.A.	Direct	Greece	FAMAR ITALIA S.p.A.	Pharmaceuticals, Medical Devices & Cosmetics	Buy-out of SmithKline Beecham's factory. Manufacturing And distribution of medicines, health food products and cosmetics	100,00%
GEROLYMATOS, P. N., S.A.	Direct	Greece	FOLTEN LABS S.r.l.	Pharmaceuticals, Medical Devices & Cosmetics	Production and trade of medicines, cosmetics and medical products	100,00%
ALUMIL MILONAS ALUMINIUM INDUSTRY S.A.	Direct	Greece	ALUMIL ITALIA S.r.l.	Retail & Wholesale Trade	Trade of aluminum products	100,00%

TITAN CEMENT CO. S.A.	Direct	Greece	FINTITAN S.r.l.	Retail & Wholesale Trade	Trade and distribution of cement products in the Italian market	100,00%
VIVARTIA S.A.	CHIPITA PARTICIPATIONS	Cyprus	CHIPITA ITALIA S.r.l.	Retail & Wholesale Trade	Production of salted snacks, croissants, bakery & confectionery products	100,00%
ETEM S.A. LIGHT METALS INUSTRY	Direct	Greece	ALUBUILD S.r.l.	Retail & Wholesale Trade	Trade of aluminum profiles and panels	100,00%
RIDENCO S.A.	Direct	Greece	RIDENCO ITALY Spa.	Retail & Wholesale Trade	Wholesale trade of apparel and footwear through a network of 20 stores	99,50%
DIAS AQUA CULTURE S.A.	Direct	Greece	ASTIR INTERNATIONAL S.r.l.	Retail & Wholesale Trade	Sales network in Italy	50,00%
GALAXIDI FISHFARMING S.A.	Direct	Greece	ASTIR INTERNATIONAL S.r.l.	Retail & Wholesale Trade	Sales network in Italy	50,00%
FAGE S.A.	Direct	Greece	FAGE ITALIA S.r.l.	Retail & Wholesale Trade	Distribution network of FAGE products in Italy	100,00%
PYRAMIS S.A.	Direct	Greece	PYRAMIS ITALY	Retail & Wholesale Trade	Trade of stainless steel sinks & kitchen and bath utensils	0,00%
FIBRAN D. ANASTASSIADIS S.A.	Direct	Greece	FIBRAN ITALIA	Retail & Wholesale Trade	Imports and trade of building and insulating materials	100,00%
LEAF TOBACCO A. MICHAILEDIS S.A.	Direct	Greece	SLITO S.A.	Tobacco, Agriculture & Fishing	Processing and trade of tobacco leaves	70,00%
ATTICA PUBLICATIONS S.A.	Direct	Greece	ROCK FM S.r.l.	Tourism, Travel & Leisure & Entertainment	Operation of 2 local radio stations in Milan	90,00%
ANEK LINES S.A.	Direct	Greece	ANEK LINES ITALIA S.r.l.	Transportation & Logistics	Tour operator and travel agent	49,00%
INDIVIDUALS	Direct	Greece	ANEK LINES ITALIA S.r.l.	Transportation & Logistics	Tour operator and travel agent	24,50%

Πηγή: EAKE

6. Συμπεράσματα – Προτάσεις

Παρά το γεγονός ότι η Ιταλία είναι ο δεύτερος εμπορικός εταίρος σε εξαγωγές και εισαγωγές με τη χώρα μας, εντούτοις η διείσδυση των ελληνικών εξαγωγών στο σύνολο των ιταλικών εξαγωγών, παρά την σταδιακή αύξηση που σημειώνουν, παραμένει αρκετά περιορισμένη (0,5%). Δύο δυναμικοί τομείς της ελληνικής οικονομίας οι ιχθυοκαλλιέργειες και το αλουμίνιο παρουσιάζουν σταθερή και ανοδική αύξηση που, από κοινού με τις εξαγωγές ελαίων (κυρίως χύδην ελαιόλαδο), καταλαμβάνουν το 33% των ελληνικών εξαγωγών προς την Ιταλία (2007). Αξιοσημείωτη είναι και η παρουσία του ελληνικού γιαουρτιού, της φέτας και των βρώσιμων ελιών σε όλες σχεδόν τις μεγάλες αλυσίδες πολυκαταστημάτων ανά την χώρα. Σε πολύ μικρότερο βαθμό και τα ελληνικά κρασιά κυρίως σε εξειδικευμένες κάβες που πωλούνται κρασιά από όλο τον κόσμο και σε εισαγωγείς ελληνικών προϊόντων. Σημειώνεται επίσης ότι ήδη έχουν ξεκινήσει διαφημίσεις για το γιαούρτι στον εγχώριο ηλεκτρονικό τύπο.

Η παρουσία αυτή των ελληνικών τροφίμων - γιαούρτι, φέτα, ελιές – καθιερωμένων, πλέον, προϊόντων στις διατροφικές συνήθειες των ιταλών καταναλωτών, θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως αρωγοί και για άλλα είδη τροφίμων, με δυναμική παρουσία και εξωστρέφεια στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο, αυτό κατευθύνεται και η πρωτοβουλία του Γραφείου ΟΕΥ το 2010, για δράσεις σε συνεργασία με τα 50 περίπου ελληνικά εστιατόρια στην Ιταλία.

Δ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΈΛΛΗΝΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

Μέτρα για την Προώθηση Εξαγωγών & Επενδύσεων

Εξαγωγικές πιστώσεις (νόμος 227/77). Μέσω αυτού του νόμου δίνεται η δυνατότητα στις ιταλικές εξαγωγικές επιχειρήσεις να προσφέρουν στους ξένους εισαγωγείς, πιστώσεις για μεσο-μακροπρόθεσμο χρονικό διάστημα. Καλύπτεται έως και το 85% του συνόλου της προμήθειας. Ένα μέρος ίσο με το τουλάχιστον το 15% πρέπει να πληρώνεται από τον αγοραστή σε μετρητά.

Ασφάλιση Εξαγωγών (νόμος 326/2003 και ΚΥΑ 143/98 και τροποποιήσεις νόμος 170/99 - Οργανισμός SACE, αντίστοιχος του ΟΑΕΠ).

Συμμετοχή σε μικτές επιχειρήσεις στο εξωτερικό (νόμος 100/90). Μέσω αυτού του νόμου χρηματοδοτείται η συμμετοχή των ιταλικών επιχειρήσεων σε εταιρείες που εδρεύουν σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ύψος της χρηματοδότησης μπορεί να καλύψει μέχρι και το 90% του προβλεπόμενου ποσοστού συμμετοχής της αιτούμενης ιταλικής εταιρείας, για συμμετοχή στο κεφάλαιο της μεικτής εταιρίας μέχρι και 51%. Το ίδιο ισχύει και για αύξηση του κεφαλαίου της εταιρείας.

Χρηματοδότηση εξόδων συμμετοχής σε διεθνείς μειοδοτικούς διαγωνισμούς (νόμος 304/90). Αφορά σε τομείς βιομηχανίας, υπηρεσιών, εμπορίου, τουρισμού και γεωργίας. Ισχύει για χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συμμετοχή σε μικτές επιχειρήσεις σε αναπτυσσόμενες χώρες (νόμος 49/87 αρθ. 7): Χρηματοδότηση ιταλικών εταιρειών που θέλουν να ιδρύσουν μικτές επιχειρήσεις σε αναπτυσσόμενες χώρες με κατά κεφαλήν εισόδημα κάτω των 3.250\$, με βάση τα τελευταία στοιχεία που περιλαμβάνονται στην τελευταία έκδοση του "Word Development Report" της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η χρηματοδότηση μπορεί να καλύψει μέχρι και το 70% της συμμετοχής της ιταλικής εταιρείας και μέχρι ποσού 5 εκ. ευρώ, και το 50% για το κεφάλαιο συμμετοχής που υπερβαίνει τα 5 εκ. ευρώ και για συνολικό ποσό μέχρι 10 εκ. ευρώ.

Συνεργασία με χώρες εκτός ΕΕ (νόμος 212/92): Χρηματοδοτικό εργαλείο που στοχεύει στην ανάπτυξη διμερών ή πολυμερών προγραμμάτων για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ ιταλικών οργανισμών και οργανισμών επιλεγμένων χωρών, για τη διευκόλυνση της μετάβασης των χωρών αυτών στην οικονομία της αγοράς.

Επενδύσεις στα Βαλκάνια (νόμος 84/01). Χρηματοδοτεί τη συμμετοχή ιταλικών επιχειρήσεων σε επενδυτικά προγράμματα που στοχεύουν στην σταθεροποίηση, ανασυγκρότηση και ανάπτυξη των Βαλκανίων. Η διάθεση των κονδυλίων πραγματοποιείται μέσω των ICE, SIMEST, FINEST, INFORMEST, Fiera del Levante Servizi και της Ένωσης Επιμελητηρίων (Unioncamere). Το πρόγραμμα αφορά προγράμματα που κατατέθηκαν τη διετία 2001-2002, και παραμένει ανοιχτό μόνο για εκείνα που έχουν εγκριθεί και δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Μέτρα Ενίσχυσης Εξαγωγικών Φορέων

Τα μέτρα ενίσχυσης των εξαγωγικών φορέων στο εσωτερικό χαρακτηρίζονται από την ενδυνάμωση του ρόλου των επιμελητηρίων, των εξαγωγικών συνεταιρισμών και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

- Ο νόμος 83/89 προβλέπει οικονομικές ενισχύσεις στους εξαγωγικούς συνεταιρισμούς που σχηματίζουν Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις. Οι ενέργειες που μπορούν να χρηματοδοτηθούν προωθητικές ενέργειες όπως: συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις στο εξωτερικό και στην Ιταλία, έρευνες αγοράς, σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης στην Ιταλία και το εξωτερικό, δημιουργία ή αναβάθμιση ιστοσελίδας κοκ.
- Ο νόμος 518/70 προβλέπει οικονομικές ενισχύσεις στα Μικτά Ιταλικά Επιμελητήρια που λειτουργούν στο πόλεις του εξωτερικού. (Απαραίτητη προϋπόθεση η διετής συνεχής λειτουργία αλλά και η ύπαρξη προγραμμάτων για την προώθηση των Ιταλικών εξαγωγών).
- Ο νόμος 1083/1954 όπως τροποποιήθηκε την 29/7/2004 προβλέπει οικονομικές ενισχύσεις σε Ενώσεις, Ινστιτούτα, Οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα για την πραγματοποίηση σχεδίων προώθησης, σε εθνικό & διεθνές επίπεδο, των εξαγωγών της χώρας. (συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις στην χώρα, υποστήριξη επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε διεθνή γεγονότα του εξωτερικού, διοργάνωση ημερίδων κλπ, οι έρευνες αγοράς, η δημιουργία ιστοσελίδων για εξαγωγικούς σκοπούς).
- Ο νόμος 394/81 (άρθρο 10) προβλέπει οικονομικές ενισχύσεις σε αγροτικούς & αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς με στόχο τις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων & προϊόντων διατροφής αλλά και την ενδυνάμωση της τουριστικής ζήτησης αυτών. Αφορά χώρες εκτός ΕΕ. Προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση είναι η διαπεριφερειακή συνένωση και προβλεπόμενες ενέργειες είναι οι ίδιες με την προηγούμενη παράγραφο.
- Ο νόμος 580/1993 προβλέπει την χρηματοδότηση & λειτουργία μητρώου για τα μικτά εμπορικά επιμελητήρια που λειτουργούν στην Ιταλία, εφόσον στόχος τους είναι η προώθηση των εμπορικών ανταλλαγών της Ιταλίας με άλλα κράτη. Με την αναγνώρισή τους (μέσω της εγγραφής στο μητρώο αυτά μπορούν να κάνουν χρήση των ωφελημάτων που προβλέπουν οι προηγούμενες παράγραφοι Ν. 1083/1954).

Ειδικά Μέτρα Ενίσχυσης Εξαγωγικών Επιχειρήσεων

- Η ΚΥΑ 143/98, άρθρο 22, προβλέπει τη χρηματοδότηση εξόδων πραγματοποίησης μελετών σκοπιμότητας εξαγωγών & πωλήσεων σε χώρες εκτός ΕΕ.
- Ο νόμος 394/81 προβλέπει οικονομική ενίσχυση σε προσπάθειες εξαγωγικής διείσδυσης σε χώρες εκτός ΕΕ.
- Ο νόμος 277/77 και η ΚΥΑ 143/98 προβλέπουν κίνητρα και οικονομική ενίσχυση (ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων & πιστωτικές διευκολύνσεις) για τις εξαγωγές διαρκών καταναλωτικών αγαθών. Αποτελεί την κρατική υποστήριξη σε εξαγωγικούς φορείς ασφαλιζοντάς τους από εξαγωγικούς / πολιτικούς κινδύνους, καταστροφές κλπ . Υπεύθυνος οργανισμός χορήγησης είναι ο SACE.

Θεσμικό Πλαίσιο

Η όλη φιλοσοφία που διέπει το θεσμικό πλαίσιο για τις επενδύσεις στην Ιταλία είναι η ανάπτυξη του ιταλικού Νότου (Mezzogiorno) καθώς και ορισμένων περιοχών που δεν θεωρούνται επαρκώς ανεπτυγμένες. Επιλέξιμες είναι οι επενδύσεις που περιέχουν τεχνολογικές καινοτομίες ή έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό.

Τα κίνητρα έχουν τις εξής μορφές:

- **Cash grants** σε συνδυασμό με επιχορηγούμενα επιτόκια (εν λόγω συνδυασμός δεν πρέπει να υπερβαίνει συνολικά το 70% της αξίας της επένδυσης).
- **Leasing** όπου η κυβέρνηση επιδοτεί ενοίκιο κτιριακών εγκαταστάσεων ή/και εξοπλισμού
- **Απαλλαγή από καταβολή φόρου επί των κερδών** για δέκα χρόνια από τον πρώτο έτος κερδοφορίας για εταιρείες που εγκαθίστανται στον Νότο.
- **Απαλλαγή καταβολής κοινωνικής ασφάλισης** επί δεκαετία για κάθε νέο εργαζόμενο που προσλαμβάνουν εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο Mezzogiorno.
- **Περιφερειακές συμφωνίες** (patti territoriali) νέος θεσμός που υιοθετήθηκε το 1997 από την Ιταλική Κυβέρνηση για την ανάπτυξη των μη ανεπτυγμένων περιοχών. Πρόκειται για ειδικές συμφωνίες που προσυπογράφουν οι τοπικές αρχές, οργανισμοί, τράπεζες κλπ όπου δεσμεύονται στην τήρηση των συμφωνηθέντων για πραγματοποίηση συγκεκριμένων αναπτυξιακών πρωτοβουλιών. Σε περίπτωση που οι τοπικές αρχές παρουσιάσουν ανάλογη συμφωνία και το ύψος της επένδυσης είναι μέχρι 100 δις λίρες και εφόσον είναι σε επιλέξιμες περιοχές, η Ιταλική Κυβέρνηση προσφέρει επενδυτικά κίνητρα.

Σχετικοί με τις επενδύσεις νόμοι είναι: 341/95, 46/82, 1329/65, 488/92

Φορολογία

Καταναλωτικοί Φόροι

1. Φ.Π.Α.: ο οποίος ονομάζεται IVA και είναι 20%. Για ορισμένες κατηγορίες προϊόντων εφαρμόζονται διαφορετικοί φορολογικοί συντελεστές πχ. 10% για ορισμένα τρόφιμα, ζωντανά ζώα, καύσιμα, μεταφορές, κ.ά., ή φορολογικός συντελεστής του 4.5%, οποίος εφαρμόζεται σε κάποια τρόφιμα, στις εισαγωγές γεωργικών προϊόντων, ιατρικών προϊόντων, καθώς και στα βιβλία και τα περιοδικά.
2. Άλλοι φόροι προσδιορίζονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, για προϊόντα όπως για ο καπνός, το πετρέλαιο, το αλκοόλ, τα έλαια κλπ.

Εταιρική Φορολογία

1. Εταιρικών Κερδών (IRES - Imposta sul Reddito delle Societa): είναι 33%, από 1.1.2004.
2. IRAP (περιφερειακός φόρος στην παραγωγική δραστηριότητα): είναι 4.25%
3. Φόρος Υπεραξίας: Τα κεφαλαιακά κέρδη γενικά αντιμετωπίζονται ως συνήθη έσοδα και ως εκ τούτου εφαρμόζεται ο συντελεστής των εταιρικών κερδών δηλαδή 33%.
4. Άλλοι φόροι: Τα δημοτικά τέλη που υπολογίζονται βάσει της ακίνητης περιουσίας

Φοροαπαλλαγές και φοροελαφρύνσεις: Δαπάνες για έρευνα, ποσά καταβαλλόμενα για συγγραφικά ή πνευματικά δικαιώματα, έξοδα για διαφήμιση και χορηγίες θεαμάτων.

Όροι Πληρωμής Εμπορευμάτων (Συνήθεις Πρακτικές)

Η ζήτηση τραπεζικών πληροφοριών για το οικονομικό προφίλ του αγοραστή-εισαγωγέα συστήνεται σε κάθε μονιμότερη εμπορική σχέση, μπορεί δε να παρασχεθεί από ειδικά Γραφεία ειδικών εμπορικών πληροφοριών. Επίσης τα επιμελητήρια εκδίδουν αντίγραφα εμπορικού μητρώου των εγγεγραμμένων μελών τους

Ενδεικτικά, ιδιωτικές επιχειρήσεις που προσφέρουν έλεγχο πιστοληπτικής και όχι μόνο ικανότητας είναι οι ακόλουθες:

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΦΑΞ	URL	EMAIL
CRIBIS D&B	Via di Valtorta, 48, 20127 Milano	+39-02 284551	+39-02 2872181	www.dnb.com	Dnb_italia@dnb.com
Lince S.p.A.	Corso Vittorio Emanuele, 22 20122 Milano	+39-02 77541	+39-02 76020458	www.linceonline.com	lince@lince.it
Ponzi S.p.A.	Corso Monforte, 9 20122 Milano	+39-02 76002821	+39-02 799608	www.ponzi.com	res@ponzi.com
Pronto Detective	via S.Letizia n.3, 05018, Orvieto (TR)	+39-0763 393748	+39-0763 393301	www.prontodetective.it	info@prontodetective.it
Comas	Via Mart. Di Civitella, 11 52100 Arezzo	+39-0575 26125	+39-0575 26436	www.infocomas.it	mail@infocomas.it
Gestit Services	Via Zoe Fontana, 220 Centro Direzionale Tecnocittà 00131 Roma	+39-06 8740951	+39-06 23328513	www.gestitservices.it	direzione@gestitservices.it
Credigest Srl	Via Brodolini, 11 (loc. Grassina) 50015 Bagno A Ripoli (Firenze)	+39-055 6461633	+39-055 640150	www.credigest.it	credigest@credigest.it

Η περίοδος αποπληρωμής εμπορευμάτων στην Ιταλία κυμαίνεται από 90-120 ημέρες (συνήθης πρακτική) και είναι από τις μεγαλύτερες στον Ευρωπαϊκό χώρο. Οι περιπτώσεις πληρωμών με ανοικτό λογαριασμό (ο οποίος περιοδικά τροφοδοτείται) βασίζονται στην εμπιστοσύνη και καλή γνώση των συναλλασσομένων. Τα τιμολόγια αποστέλλονται συνήθως μαζί με τα συνοδευτικά (των εμπορευμάτων) έγγραφα σύμφωνα με τους όρους του συμβολαίου. Συστήνεται η μεγαλύτερη δυνατή τραπεζική διαμεσολάβηση ώστε να εξασφαλίζεται η έγκαιρη και απρόσκοπτη πληρωμή των τιμολογίων (αποστολή των αναγκαίων εγγράφων μέσω τραπεζικής κλπ).

Αν και όχι πολύ διαδεδομένη η μέθοδος πληρωμής μέσω Letters of credit (άνοιγμα πιστωτικής διευκόλυνσης) διασφαλίζει την πληρωμή των εμπορευμάτων αλλά σε πολλές περιπτώσεις αποθαρρύνει τον εισαγωγέα-αγοραστή λόγω των λειτουργικών (τραπεζικών) εξόδων. Συνήθως ο τελευταίος ζητεί καλύτερες τιμές από τον εξαγωγέα ως ανταπόδοση του κόστους ανοίγματος και διατήρησης μια τέτοιας πιστωτικής διευκόλυνσης.

Τοπικοί Εμπορικοί Αντιπρόσωποι

Η εύρεση τοπικού εμπορικού αντιπροσώπου γίνεται συνήθως με γεωγραφικά κριτήρια, αφορά δε αρχικά το Βορρά (Μιλάνο) και το Κέντρο- Νότο (Ρώμη). Ο Ιταλικός Αστικός Κώδικας προβλέπει την ίδρυση και λειτουργία εμπορικών πρακτόρων, την αμοιβή τους καθώς και διατάξεις για τη αποκλειστικότητα. Στην ιταλική νομοθεσία δεν υπάρχει σχετική διάταξη που να εμποδίζει συμφωνίες αποκλειστικότητας είτε στο σύνολο της χώρας, είτε σε τμήμα αυτής.

Στη χώρα δραστηριοποιούνται δύο μεγάλοι σύνδεσμοι εμπορικών αντιπροσώπων με έδρα την Ρώμη και το Μιλάνο αντίστοιχα. Και οι δύο είναι μέλη της διεθνούς ένωσης εμπορικών αντιπροσώπων και προσφέρουν σειρά υπηρεσιών όπως: συμβουλευτικές για νομικά και εμπορικά θέματα, θέματα ΦΠΑ, ακόμη και μεταφραστικές εργασίες.

Unione Sindacati Agenti e Rappresentanti di Commercio Italiani

Via delle Sette Chiese, 144

00145, Roma

Τηλ.: +39 06 51435215

Φαξ: +39 06 51606147

e-mail info.agenti@usarci.it

URL: www.usarci.it

Federazione Nazionale Associazioni Agenti e Rappresentanti di Commercio

Corso Venezia, 51

20121. Milano

Τηλ.: +39 02 7645191

Φαξ: +39 02 76008493

e-mail info@fnaarc.it

URL: www.fnaarc.it

Θέματα Τυποποίησης Προϊόντων

Η Ιταλία είναι πλήρως εναρμονισμένη με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση στο θέμα των κανονισμών ασφάλειας και τυποποίησης προϊόντων που διατίθενται στην αγορά της. Για τα θέματα αυτά πληροφορίες δίνονται από δύο εξειδικευμένες Ιταλικές Υπηρεσίες:

ENTE Nazionale Italiano di Unificazione (UNI)

Via Sannio, 2

20137 Milano

Τηλ.: +39-02 700241

Φαξ: +39-02 70024375

e-mail: uni@uni.com

URL: www.uni.com/it

CEI Comitato Elettronico Italiano (αφορά ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές)

Via Saccardo, 9

20134, Milano

Τηλ.: +39 02210061

Φαξ: +39 0221006210

e-mail: cei@ceiweb.it

URL: www.ceiuni.it

Εμπορικά Σήματα / Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας

Η Ιταλία έχει υπογράψει την συνθήκη 1970 για τα εμπορικά σήματα. Τα τελευταία ισχύουν για 20 χρόνια από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης. Η εγγραφή των εμπορικών σημάτων γίνεται στο:

Italian Patent and Trademark Office (UIBM - Ufficio Italiano Breveti e Marchi)

Ministero dello Sviluppo Economico
Dipartimento per l'impresa e l'internazionalizzazione
Direzione Generale per la lotta alla contraffazione
Via di S. Basilio, 14, 00187, Roma
Τηλ.: +39- 06-47055800 (ώρες λειτουργίας 9:30 - 13:30)
e-mail: callcenter@uibm.eu
URL: www.uibm.gov.it

Απαραίτητα Συνοδευτικά Έγγραφα Εμπορευμάτων

Απαιτούνται αναλυτικά εμπορικά τιμολόγια που να αναφέρουν όνομα και διεύθυνση του πωλητή και αγοραστή, υπογραφή του πωλητή, περιγραφή εμπορευμάτων, αριθμό και μορφή συσκευασίας, ποσότητα και τιμή.

Πιστοποιητικά προέλευσης (certificates of origin) δεν απαιτούνται, αντίθετα απαιτούνται πιστοποιητικά υγείας για όλα τα τρόφιμα που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση. Υγειονομικό πιστοποιητικό απαιτείται για τις εισαγωγές κρέατος, πουλερικών, ιχθυηρών κλπ.

Επενδύσεις – Ίδρυση Επιχειρήσεων

Η Ιταλία ως ιδρυτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης υποδέχεται τις ξένες επενδύσεις με ένα απλουστευμένο σχετικά νομοθετικό πλαίσιο. Η συνήθως ακολουθούμενη πρακτική είναι οι μικτές επιχειρήσεις, οι θυγατρικές με μικτή συμμετοχή κλπ.

Ο Ιταλικός Αστικός Κώδικας περιγράφει την ίδρυση εταιρειών σε ιταλικό έδαφος. Για την ίδρυση επιχείρησης απαιτούνται περίπου 40 ημέρες από τη συμβολαιογραφική πράξη ίδρυσης έως την έγκρισή της (omologazione) από το τοπικό αρμόδιο δικαστήριο. Ωστόσο, η διαδικασία ελέγχου νομιμότητας και ουσιαστικής έγκρισης, πραγματοποιείται από το Εμπορικό Επιμελητήριο. Η εγγραφή στα Μητρώα συνιστά μια πολύπλοκη διαδικασία που συνοψίζεται σε δύο φάσεις:

- α. εγγραφή στο Επιμελητήριο όπου υπάρχει «εντεταλμένος» δικαστής για τον έλεγχο νομιμότητας (είναι η ουσιαστικότερη φάση της διαδικασίας εγγραφής)
- β. Τυπική επικύρωση της εγγραφής από το Δικαστήριο

Οι δαπάνες για τις διαδικασίες εγγραφής ανέρχονται σε 5.000 €.

Για όλα τα στελέχη της εταιρείας απαιτείται έκδοση Ιταλικού ΑΦΜ (codice fiscale), απαραίτητου για τραπεζικές συναλλαγές κλπ.

Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας

Η Ιταλία έχει υπογράψει με την Ελλάδα Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (ΣΑΔΦ). Για την εφαρμογή της, απαραίτητη είναι η υποβολή στις αρμόδιες φορολογικές Αρχές του πιστοποιητικού φορολογικής κατοικίας του δικαιούχου (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) του εισοδήματος:

I. Όταν ο φορολογικός κάτοικος Ελλάδας είναι δικαιούχος εισοδήματος από πηγές στην Ιταλία.

Για την εφαρμογή της σχετικής ΣΑΔΦ, ο Έλληνας δικαιούχος θα πρέπει να υποβάλλει στις φορολογικές Αρχές της Ιταλίας, είτε α) τα ειδικά έντυπα, τα οποία χορηγούν οι αρμόδιες φορολογικές Αρχές της Ιταλίας, τα οποία αφού συμπληρώσει και υπογράψει ο δικαιούχος του

εισοδήματος στη συνέχεια θα πρέπει να τα υποβάλλει προς υπογραφή στη Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΟΙΟ) της Ελλάδας, η οποία θα βεβαιώσει τη φορολογική του κατοικία, είτε β) το πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας, το οποίο εκδίδει η Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του ΥΠΟΙΟ, σε κάθε περίπτωση που δεν του έχουν χορηγηθεί τα ειδικά έντυπα της αλλοδαπής Αρχής.

II. Όταν φορολογικός κάτοικος Ιταλίας είναι δικαιούχος εισοδήματος από πηγές στην Ελλάδα.
Για την εφαρμογή της σχετικής ΣΑΔΦ, ο Ιταλός δικαιούχος θα πρέπει να υποβάλλει στην αρμόδια ελληνική φορολογική Αρχή, η οποία και θα εφαρμόσει τη σχετική ΣΑΔΦ κατά την πληρωμή του σχετικού τιμολογίου, το κατάλληλο έντυπο (αίτηση για την εφαρμογή/claim for the application of the double taxation Convention), το οποίο χορηγεί η Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του ΥΠΟΙΟ ως αρμόδια Αρχή, δεόντως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο, τόσο από τον ίδιο τον Ιταλό δικαιούχο, όσο και από την αλλοδαπή φορολογική Αρχή.

Διαφήμιση

Στη χώρα δραστηριοποιούνται οι μεγαλύτερες διεθνείς διαφημιστικές εταιρείες, μεγάλες τοπικές επιχειρήσεις, καθώς και μικρότερα πρακτορεία προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στον τομέα της διαφήμισης. Η κλαδική ένωση είναι η:

AssoComunicazione - Associazione delle Imprese di Comunicazione (AssAP)

Via Larga 31, 20122, Milano

Τηλ.: +39 02 58307450/ 26

Φαξ: +3902 58307147

e-mail: info@assocomunicazione.it

URL: www.assocomunicazione.it

Χρήσιμες Διευθύνσεις

Κυριότερες Μηχανές Αναζήτησης στο Ίντερνετ:

<http://www.altavista.it/>

<http://www.excite.it/>

<http://www.godado.it/>

<http://www.google.it/>

<http://www.iltrovatore.it/>

<http://www.kataweb.it/>

<http://www.libero.it/>

<http://www.lycos.it/>

<http://www.msn.it/>

<http://www.supereva.it/>

<http://www.tiscali.it/>

<http://www.virgilio.it/>

<http://www.yahoo.it/>

Μεγαλύτερες Εφημερίδες:

ANSA	www.ansa.it
Corriere Della Sera	www.corriere.it
Il Messaggero	www.ilmessaggero.it
La Repubblica	www.repubblica.it
La Stampa	www.lastampa.it
Avvenire	www.avvenire.it
Il Foglio	www.ilfoglio.it
La Gazzetta Del Mezzogiorno	www.gdmiland.it
Gazzetta Del Sud	www.gazzettadelsud.it
Giornale Di Sicilia	www.gds.it
Il Giornale	www.ilgiornale.it
Il Giorno	http://ilgiorno.quotidiano.net
Il Manifesto	www.ilmanifesto.it
Il Mattino	www.ilmattino.it
La Nazione	www.lanazione.it
L'osservatore Romano	www.vatican.va/news_services/or/home
Il Piccolo	www.ilpiccolo.it

Il Popolo	www.ilpopolo.it
Il Resto Del Carlino	www.ilrestodelcarlino.it
Il Secolo Xix	www.ilsecoloxix.it
La Sicilia	www.lasicilia.it
Il Tempo	www.iltempo.it
L' Unità	www.unita.it

Μεγαλύτερες Οικονομικές Εφημερίδες - Περιοδικά:

Il Sole 24 Ore	www.ilsole24ore.com
L'espresso	www.espressonline.it
Italia Oggi	www.italiaoggi.it
Milano Finanza	www.milanofinanza.it
Panorama	www.panorama.it
Il Mondo	www.ilmondo.res.it

Χρήσιμες Πληροφορίες

Οι συνήθειες εργάσιμες ώρες είναι, για τις μεν ιδιωτικές επιχειρήσεις, από τις 8 ή 9 π.μ. μέχρι τις 13 μμ και από τις 15 μμ μέχρι τις 18 ή 19, Δευτέρα με Παρασκευή. Για το Δημόσιο τομέα είναι συνήθως 8:30 πμ με 14μμ χωρίς μεσημεριανό διάλειμμα, ενώ το ωράριο των τραπεζών είναι 8:30 με 1:30 και 15:00-16:00 και παραμένουν κλειστές Σάββατο και Κυριακή.

Η εμπορική γλώσσα είναι ως επί τω πλείστον η ιταλική και η αγγλική.

Η ώρα είναι +1 ώρα Γκρίνουιτς

Επίσημες αργίες:

1^η Ιανουαρίου (νέο έτος), 6^η Ιανουαρίου (Θεοφάνεια), Δευτέρα του καθολικού Πάσχα, 25^η Απριλίου (Απελευθέρωση της Ιταλίας), 2^α Ιουνίου (Ίδρυση της Ιταλικής Δημοκρατίας), 15^η Αυγούστου (Αναλήψεως της Θεοτόκου), 1^η Νοεμβρίου (Αγίων Πάντων), 8^η Δεκεμβρίου (Αμώμου συλλήψεως), 25^η Δεκεμβρίου (Χριστούγεννα), 26^η Δεκεμβρίου (Αγίου Στεφάνου).

Πολιούχων Αγίων:

Ρώμη: 29^η Ιουνίου (Αποστόλων Πέτρου και Παύλου)

Μιλάνο: 7^η Δεκεμβρίου (Αγίου Αμβροσίου των Μεδιολάνων)

Φλωρεντία και Γένοβα: 24^η Ιουνίου (Αγίου Ιωάννου)

Νάπολη: 19^η Σεπτεμβρίου (San Gennaro)

Παλέρμο: 15^η Ιουνίου (Αγίας Ροζαλίας)

Σημαντικότεροι Επιχειρηματικοί Φορείς

Κυριότερα Επιμελητήρια στην Ιταλία

1.	UNION CAMERE (Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων)	Τηλ: +39-06- 47041, 4704256 Φαξ +39-06-4704240	www.unioncamere.it
2.	Camera di Commercio di Roma (Επιμελητήριο Ρώμης)	Τηλ: +39-06 -520821, 520825 01 Φαξ + 39-06 5208 2634	www.rm.camcom.it
3.	Camera di Commercio di Milano (Επιμελητήριο Μιλάνου)	Τηλ: + 39-02-85151, 85155368 Φαξ + 39- 0285154970	www.mi.camcom.it
4.	Camera di Commercio di Venezia (Επιμελητήριο Βενετίας)	Τηλ: +39- 041-786111, 2576629 Φαξ +39-041-78 63 30	www.ve.camcom.it commercio.estero@ve.camcom.it
5.	Camera di Commercio di Genova (Επιμελητήριο Γένοβας)	Τηλ: +39 -010-27041, 27 04 560 Φαξ +39 -010-27 043 00	www.ge.camcom.it commercio.estero@ge.camcom.it
6.	Camera di Commercio di Verona (Επιμελητήριο Βερόνας)	Τηλ: +39-045-8085011, 8085860 Φαξ +39-045-594648	www.vr.camcom.it urp@vr.camcom.it
7.	Camera di Commercio di Bologna (Επιμελητήριο Μπολόνιας)	Τηλ:+39 -051-6093111, 6093287 Φαξ +39 -051-6093451	www.bo.camcom.it commercio.estero@bo.camcom.it
8.	Camera di Commercio di Firenze (Επιμελητήριο Φλωρεντίας)	Τηλ: +39-055-27951, 267141 Φαξ +39-055-2795259	www.fi.camcom.it giacinto.bosco@promofirenze.com
9.	Camera di Commercio di Napoli (Επιμελητήριο Νεάπολης)	Τηλ: +39 -081-7607111,7607327 Φαξ +39 081-55- 26 940	www.na.camcom.it raffone.presidenza@na.camcom.it
10.	Camera di Commercio di Pescara (Επιμελητήριο Πεσκάρας)	Τηλ: +39 -085-45361,65404 Φαξ +39 -085-690870	www.pe.camcom.it c.e.abruzzo@micso.it
11.	Camera di Commercio di Trento (Επιμελητήριο Τρέντο)	Τηλ: +39- 0461-88 71 11, 88761 Φαξ +39- 0461-98 63 56	www.tn.camcom.it sprint@tn.camcom.it
12.	Camera di Commercio di Trieste (Επιμελητήριο Τεργέστης)	Τηλ: +39-0406701111, 6701281 Φαξ +39 -040- 6701321	www.ts.camcom.it aries@aries.ts.camcom.it
13.	Camera di Commercio di Perugia (Επιμελητήριο Περούτζιας)	Τηλ: +39- 075-57481, 5748206 Φαξ +39 075-5748205	www.pg.camcom.it paolo.bordoni@pg.camcom.it
14.	Camera di Commercio di Ancona (Επιμελητήριο Ανγκώνας)	Τηλ: +39 -071-58 981, 5898224 Φαξ +39 -071-2073907	www.an.camcom.it estero@an.camcom.it
15.	Camera di Commercio di Salerno (Επιμελητήριο Σαλέρνο)	Τηλ: +39 -089 -3068111 Φαξ +39 -089 -334865	www.sa.camcom.it ciro.dileva@sa.camcom.it
16.	Camera di Commercio di Bari (Επιμελητήριο Μπάρι)	Τηλ: +39 -080-2174111, 2174408 Φαξ +39- 080-2174228	www.ba.camcom.it addolorata.amore@ba.camcom.it
17.	Camera di Commercio di Brindisi (Επιμελητήριο Μπρίντζι)	Τηλ: +39 -0831-28111, Φαξ +39- 0831-228210	www.br.camcom.it gabriele.calcagnile@br.camcom.it

18.	Camera di Commercio di Lecce (Επιμελητήριο Λέτσε)	Τηλ: +39 -0832-684111,684288 Φαξ +39 -0832-684260	www.le.camcom.it luigi.filoni@le.camcom.it
19.	Camera di Commercio di Taranto (Επιμελητήριο Τάραντα)	Τηλ: +39- 099-7783111, 7783031 Φαξ +39- 099-7783092	www.ta.camcom.it giuliano.deangelis@ta.camcom.it
20.	Camera di Commercio di Potenza (Επιμελητήριο Ποτέντζας)	Τηλ: +39 -0971-412 111, 412207 Φαξ +39- 0971-41 22 48	www.pz.camcom.it vincenzo.delicio@pz.camcom.it
21.	Camera di Commercio di Reggio Calabria (Επιμελητήριο Ρέτζιο Καλαβρίας)	Τηλ: +39 -0965-384111, 384233 Φαξ +39- 0965-332376	www.rc.camcom.it giulia.megna@rc.camcom.it
22.	Camera di Commercio di Cagliari (Επιμελητήριο Κάλιαρι)	Τηλ: +39 -070-605121, 60512273 Φαξ +39 070-60512435	www.ca.camcom.it giampiero.uccheddu@ca.camcom.it
23.	Camera di Commercio di Catania (Επιμελητήριο Κατάνιας)	Τηλ: +39 -095-7361111 73613 20 Φαξ +39- 095-7361301	www.ct.camcom.it rosario.condorelli@ct.camcom.it
24.	Camera di Commercio di Palermo (Επιμελητήριο Παλέρμου)	Τηλ: +39- 091-60 0111, 6050249 Φαξ +39 -091-582338	www.pacamcom.it maria.gerbino@pacamcom.it
25.	Camera di Commercio di Messina (Επιμελητήριο Μεσσίνας)	Τηλ: +39- 090-77721, 7772297 Φαξ +39- 090-674644	www.me.camcom.it giuseppa.turrisi@me.camcom.it

Κυριότεροι Οργανισμοί

1.	INVITALIA Agenzia nazionale per l'attrazione degli investimenti e lo sviluppo d'impresa	Τηλ: +39-06-421601, 42160417 Φαξ +39-06-42160935	www.invitalia.it info@invitalia.it
2.	ICE Istituto Nazionale per il Commercio Estero (Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών)	Τηλ: +39-06- 59921	www.ice.gov.it cooperazione@ice.it
3.	SIMEST Società Italiana per l' Imprese Miste all' Estero (Οργανισμός με αρμοδιότητα την παροχή βοήθειας για δημιουργία μικτών επιχειρήσεων στο εξωτερικό και πραγματοποίησης επενδύσεων)	Τηλ: +39-06-686351 Φαξ +39-06-686358023	www.simest.it
4.	SACE Istituto per i Servizi Assicurativi del Commercio Estero (Οργανισμός Ασφαλίσεως Εξαγωγικών Πιστώσεων)	Τηλ: +39-06-67361 Φαξ +39-06-6736225	www.sace.it info@sace.it
5.	AGEA Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου των Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε)	Τηλ: +39-06- 49499594 Φαξ +39-06-49499577	www.agea.gov.it u.uirp@agea.gov.it
6.	L'Autorità per l'energia elettrica e il gas (Αρχή για την Ηλεκτρική Ενέργεια και Φ/Α)	Τηλ: +39- 06 6979141 Φαξ +39-06-69791444	www.autorita.energia.it info@autorita.energia.it
7.	ENEA Ente per le Nuove Tecnologie, l' Energia e l' Ambiente (Φορέας Νέων Τεχνολογιών Ενέργειας και Περιβάλλοντος)	Τηλ : +39- 06-3627404 Φαξ +39- 06-36272885	www.enea.it polimei@sede.enea.it
8.	ENER Ente Nazionale Energie Rinnovabile (Φορέας για τις; ΑΠΕ)		www.eneritalia.org/ eneritalia@yahoo.it

Κυριότεροι Επιχειρηματικοί Φορείς

1.	CONFINDUSTRIA (Ομοσπονδία Ιταλικών Βιομηχανιών)	Τηλ: +39 06 59031 Φαξ +39 06 5919615	www.confindustria.it confindustria@confindustria.it
2.	Confagricoltura (Γενική Ομοσπονδία Γεωργικών)	Τηλ: +39- 06- 68521 Φαξ +39-06- 6861726	www.confagricoltura.it info@confagricoltura.it

	Επιχειρήσεων)		
3.	CONF COOPERATIVE Federagroalimentare (Σύνδεσμος Αγροτικών Προϊόντων)	Τηλ: +39-06-68000338 Φαξ +39-06-6893409	www.confcooperative.it segreteria@confcooperative.it
4.	FEDERALIMENTARE Federazione Italiana dell'Industria Alimentare (Σύνδεσμος Βιομηχανιών Τροφίμων)	Τηλ: +39-06- 5903380, 5903534 Φαξ +39-06-5903342	www.federalimentare.it segreteria@federalimentare.it
5.	AIIPA - Associazione Italiana industrie Prodotti Alimentari Area Integratori Alimentari (Σύνδεσμος Βιομηχανιών Ειδών Διατροφής)	Τηλ: +39- 02- 654184 Φαξ +39- 02-654822	www.aiipa.it aiipa@aiipa.it
6.	FEDERPESCA Federazione nazionale delle imprese di pesca (Ομοσπονδία αλιευτικών επιχειρήσεων)	Τηλ: +39- 06- 67481402 Φαξ +39-06 -69783728	www.federazionedelmare.it segretariato@federazionedelmare.it
7.	C.N.O. Consorzio Nazionale degli Olivicoltori (Συνεταιριστική Ένωση Ελαιοπαραγωγών)	Τηλ: +39-06- 487741 Φαξ +39-06-4883309	www.cno.it
8.	Unaprol – Consorzio Olivicolo Italiano (Ένωση Παραγωγών Ελαιολάδου)	Τηλ: +39-06-7846901 Φαξ +39-06-78344373	www.unaprol.it unaprol@unaprol.it
9.	Federolio (Σύνδεσμος Βιομηχανιών Τυποποίησης και Εμπορίας Ελαιολάδου)	Τηλ: +39-06- 5754201 Φαξ +39-06-5781813	www.federolio.it info@federolio.it
10.	FEDERVINI Federazione Italiana Industriali Produttori Esportatori e Importatori di Vini (Ομοσπονδία Βιομηχανιών, Παραγωγών, Εξαγωγέων και Εισαγωγέων Κρασιών, Λικέρ Όξους και Συναφών)	Τηλ: +39-06 -4941630, 4469421 Φαξ +39-06 -4941566	www.federvini.it federvini@federvini.it
11.	ASSOBIBE - Associazione Italiana degli Industriali delle Bevande Analcooliche (Σύνδεσμος Βιομηχανιών Μη Αλκοολούχων Ποτών)	Τηλ: +39 -06- 5918891 Φαξ +39-06-5924751	www.assobibe.it info@assobibe.it
12.	Assolatte Associazione Italiana Lattiero Casearia (Σύνδεσμος Βιομηχανιών Γαλακτοκομικών Προϊόντων)	Τηλ: +39-02-72021817 Φαξ +39-02- 7202183	www.assolatte.it assolatte@assolatte.it
13.	AIDI Associazione Industrie Dolciarie Italiane	Τηλ: +39 -06- 8091071 Φαξ +39 -06-8073186	www.dolceitalia.net aidi@aidi-assodolce.it

	(Σύνδεσμος Βιομηχανιών Προϊόντων Ζαχαροπλαστικής)		
14.	L'Unione Industriale Pastai Italiani (Ενωση Βιομηχανιών Ζυμαρικών)	Τηλ: +39 -06-8543291, 8416473 Φαξ +39 -06-8415132	www.unipi-pasta.it unipi@unipi-pasta.it
15.	Confcommercio (Ομοσπονδία Ιταλών Εμπόρων)	Τηλ: +39-06- 58661 Φαξ +39- 06-5809425	www.confcommercio.it confcommercio@confcommercio.it
16.	F.N.A.A.R.C. Federazione Nazionale Associazioni Agenti e Rappresentanti di Commercio (Ομοσπονδία Ιταλών Εμπορικών Αντιπροσώπων)	Τηλ: +39-02- 7645191 Φαξ +39- 02-76008493	www.fnaarc.it info@fnaarc.it
17.	ANCE - ASSOCIAZIONE NAZIONALE COSTRUTTORI EDILI (Ενωση Κατασκευαστών Οικοδομικών Έργων)	Τηλ: +39- 06- 845671 Φαξ +39- 06-84567550	www.ance.it infoportale@ance.it
18.	ASSOLTERM Associazione Italiana Solare Termico (Ενωση Βιομηχανιών Ηλιακής Ενέργειας)	Τηλ : +39-06- 44340537 Φαξ +39-06-4440872	www.assolterm.it assolterm@assolterm.it
19.	Farindustria Associazione degli industriali del farmaco (Σύνδεσμος Φαρμακοβιομηχανιών)	Τηλ: +39-06-675801 Φαξ +39-06-6786494	www.farindustria.it farindustria@farindustria.it
20.	Federchimica Federazione Nazionale dell'Industria Chimica (Ομοσπονδία Χημικών Βιομηχανιών)	Τηλ: +39-02-345651 Φαξ +39-02-34565.310	www.federchimica.it federchimica@federchimica.it
21.	AssoComunicazione Associazione nazionale delle imprese di comunicazione (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Επικοινωνιών (ΣΕΠΕ))	Τηλ: +39-02-58307450, 583074.26 Φαξ +39-02- 58307147	www.assocomunicazione.it informazioni@assap.it
22.	FEDERCOMIN Federazione nazionale di Confindustria per le imprese di telecomunicazioni, radiotelevisione e informatica	Τηλ: +39-06-421401 Φαξ +39-06-4214044	www.federcomin.it

Σημαντικές Διεθνείς Εκθέσεις στην Ιταλία το 2010

Φορείς Διοργάνωσης Εκθέσεων

1.	FIERA DI ROMA SRL Φορέας Διοργάνωσης Εκθέσεων στη Ρώμη	Τηλ: +39-06- 65074475 Φαξ +39- 06- 65074471	www.fieradiroma.it amministrazione@fieraroma.it
2.	FIERA DI MILANO Φορέας Διοργάνωσης Εκθέσεων στο Μιλάνο	Τηλ: +39-02 -49971 Φαξ +39 -06-249977379	www.fieramilano.it fieramilano@fieramilano.it
3.	FIERA DI BOLOGNA Φορέας Διοργάνωσης Εκθέσεων στη Μπολόνια	Τηλ: +39- 051 -282111 Φαξ +39- 051- 62374004	www.bolognafiere.it segreteria.generale@bolognafiere.it
4.	FIRENZE FIERA SPA Φορέας Διοργάνωσης Εκθέσεων στη Φλωρεντία	Τηλ: +39 -055- 49721 Φαξ +39- 055 -4973237	www.firenzefiera.it info@firenzefiera.it
5.	MOSTRA D OLTREMARE Φορέας Διοργάνωσης Εκθέσεων στη Νεάπολη	Τηλ: +39- 081 -7258000 Φαξ +39- 081- 7258009	www.mostradoltremare.it info@mostradoltremare.it
6.	FIERA DI GENOVA Φορέας Διοργάνωσης Εκθέσεων στη Γένοβα	Τηλ: +39 -010-53911 Φαξ +39 -010-5391270	www.fiera.ge.it fierage@fiera.ge.it
7.	ENTE AUTONOMO FIERA DEL LEVANTE Φορέας Διοργάνωσης Εκθέσεων στο Μπάρι	Τηλ: +39- 080 -5366325-310-323 Φαξ +39 -080- 5366480-489-488	www.fieradellevante.it estero@fieralevante.it
8.	FIERA DI VICENZA SPA Διοργανωτές Εκθέσεων	Τηλ: +39 -0444- 969111 Φαξ +39 0444-969000	www.vicenzafiera.it info@vicenzafiera.it
9.	FIERA DI VERONA (Ente Autonomo per le Fiere di Verona) Διοργανωτές Εκθέσεων Βερόνας	Τηλ: +39- 045-8298111 Φαξ +39- 045-8298288	www.veronafiere.it info@veronafiere.it
10.	LINGOTTO FIERE Lingotto Fiere S.r.l. (Διοργανωτές Εκθέσεις Τορίνου)	Τηλ: +39 011 66 44 111 Φαξ +39 011 66 46 642	www.lingottofiere.it info@lingottofiere.it

Α/Α	Όνομα Έκθεσης	Κλάδο που Αφορά	Ημ/νια Διεξαγωγής		Δικτυακός Τύπος	Γενικές Παρατηρήσεις - Σχόλια	ΕΤΟΣ 2010			ΕΤΟΣ 2009		
							Αρ. Εκθετών	Αρ. Ελλήνων Εκθετών	Αρ. Επισκεπτών	Αρ. Εκθετών	Αρ. Ελλήνων Εκθετών	Αρ. Επισκεπτών
1.	FIERA INTERNAZIONALE DELLA PESCA	Πρωτογενούς παραγωγής	21-23/05/2010	Αγκώνα	www.fieradellapesca.it	Τεχνολογίες, ποιότητα, διανομή και logistics ιχθυηρών	264			214		
2.	VINITALY	Ποτών	08-12/04/2010	Βερόνα	www.vinitaly.com	Οίνοι και Αποστάγματα	4.102	0	152.000 (Ξένοι: 47.000 από 110 Κράτη)	4.213 (Ξένοι: 126)		151.216 (Ξένοι: 45.083)
3.	SOL	Τροφίμων			www.sol-verona.it/	Παρθένο Ελαιόλαδο	229	0	37.173 (Ξένοι: 17,36%)	227 (Ξένοι: 5,28%)		36.674 (Ξένοι: 16,9%)
4.	ENOLITECH	Τροφίμων-Ποτών			www.enolitech.it	Τεχνικές Αμπελουργίας, Οινολογίας και Τεχνολογιών Ελαιοκαλλιέργειας	201	0		187 (Ξένοι: 7,5%)		
5.	AGRIFOOD CLUB	Τροφίμων			www.agrifoodclub.it		127					
6.	MARMOMACC	Δομικών υλικών	29/09-02/10/2010	Βερόνα	www.marmomacc.it	Μάρμαρα, Πέτρες και σχετ. Τεχνολογίες				1.507 (Ξένοι: 733)	23	53.000
7.	MCM	Τεχνολογίας	12-13/10/2010	Βερόνα	www.mcmonline.it	Συστήματα και τεχνολογίες συντήρησης πχ. λογισμικό, αντλίες, συμπιεστές				114 (από 11 Κράτη)		5.100 (από 24 Κράτη)

8.	GREENBUILDING	Ενέργειας	05-07/05/2010	Βερόνα	www.greenbuildingexpo.it	Αρχιτεκτονική για ενεργειακή αποδοτικότητα	1.268 (Ξένοι: 85)		69.500	1.060 Ξένοι: 405)		63.800
9.	SOLAREXPO	Ενέργειας	05-07/05/2010	Βερόνα	www.solarexpo.com	Για όλες τις κατηγορίες ΑΠΕ						
10.	ABITARE IL TEMPO	Επίπλου- Διακόσμησης	16-20/09/2010	Βερόνα	www.abitareiltempo.it	Επίπλωση / Διακόσμηση						
11.	PESCARE FLY FISHING AND SPINNING SHOW	Πρωτογενούς παραγωγής	20-22/02/2010	Βιτσέντζα	www.huntingshow.it	Εξοπλισμοί ερασιτεχνικής αλιείας	110	0	21.000	8		
12.	VICENZA ORO FIRST	Κοσμημάτων	16-21/01/2010	Βιτσέντζα	www.firstevent.it	Κοσμημάτων και Πολύτιμων Λίθων	1.500 (από 31 Κράτη)	16	17.969	1.700 (από 30 Κράτη)		13.154
13.	CHARM	Κοσμημάτων	22-26/05/2010	Βιτσέντζα	www.charmevent.it	Κοσμημάτων, Ρολογιών και Πολύτιμων Λίθων	1.400 (από 30 Κράτη)	2	140 Buyer			
14.	CHOICE	Κοσμημάτων	10-14/09/2010	Βιτσέντζα	www.choicevent.it	Κοσμημάτων, Ρολογιών και Πολύτιμων Λίθων				1300 (Ξένοι: 338)	3	
15.	FIERA DEL LEVANTE	Γενική	11-19/09/2010	Μπάρι	www.fieradellevante.it					5.000		
16.	PROGAME SHOW	Τεχνολογίας	15-17/09/2010	Μπολόνια	www.fairplay-srl.it	Κατασκευαστές Μηχανημάτων Ψυχαγωγίας πχ καζίνο				61		
17.	SIMAC	Τεχνολογίας	12-14/10/2010	Μπολόνια	simac-fair.assomac.com	Μηχανήματα για υποδήματα και δερμάτινα αντικείμενα				236 (Ξένοι: 51)	0	
18.	TANNING TECH	Χημικών			tanning-tech.assomac.com	Χημικά και τεχνολογίες επεξεργασίας δερμάτων						
19.	CERSAIE	Επίπλου- Διακόσμησης	28/9-02/10/2010	Μπολόνια	www.cersaie.it	Κεραμικά για την αρχιτεκτονική και τον εξοπλισμό Μπάνιου	971	2		1.037 (Ξένοι: 241)		82.422 (Ξένοι: 22.862)

20.	SAIE	Επίπλου- Διακόσμησης	27-30/10/2010	Μπολόνια	www.saie.blognafiere.it	Πόρτες, παράθυρα, τεχνολογίες αυτών και εσωτερική διακόσμηση				166.426 (Ξένοι: 6.876)		1.530 (Ξένοι: 320)
21.	COSMOPROF	Καλλυντικών	3-6/4/2009	Μπολόνια	www.cosmoprof.it		2.192 (Ξένοι: 1.267)		150.853 (Ξένοι: 39.221)	2.176 (Ξένοι: 1.226)	21	139.522 (Ξένοι: 33.397)
22.	LINEAPELLE	Πρωτογενούς παραγωγής	15-17/4/2009	Μπόλονια	www.lineapelle-fair.it	Δέρματα	1213 (Ξένοι: 360)		23.029 (Ξένοι: 9.212)			
23.	SANA	Τροφίμων- Ποτών	09-12/09/2010	Μπόλονια	www.sana.it					1.060		67.220 (Ξένοι: 5.190) 100 Buyers
24.	NAUTICSUD	Ναυτική έκθεση	7-15/3/2009	Νάπολη	www.nauticsud.info	Ναυτικό Σαλόνι	405		80.000	411		
25.	FLORMART	Πρωτογενούς παραγωγής	09-11/09/2010	Πάδοβα	www.flormart.it	Τα πάντα γύρω από την ανθοκομία και τον κήπο				1.200		27.000
26.	ECOMONDO	Ενέργειας	03-06/11/2010	Ρίμινι	www.ecomondo.com	Ανακύκλωσης, ενέργειας, και αειφόρου ανάπτυξης				1.050		65.332 (Ξένοι: 5.066)
27.	KEY ENERGY	Ενέργειας	03-06/11/2010	Ρίμινι	www.keyenergy.eu	Ενέργειας, βιώσιμου κλίματος κίνησης και πηγών για μία νέα ανάπτυξη				~ 1.500		63.332 (Ξένοι: 5.066)
28.	TTG INCONTRI	Τουρισμού	22-24/10/2010	Ρίμινι	www.ttgincontri.it	Τουρισμού B2B				2.400 (από 100 Κράτη)	2	35.000 (+2% από 2008)

29.	SIGEP	Τροφίμων-Ποτών	23-27/01/2010	Ρίμινι	www.sigep.it	Αρτοποιία, Ζαχαροπλαστική και συσκευασίες	720 (Ξένοι: 105)		79.537 (Ξένοι: 16.954, 150 Κράτη)	734 (Ξένοι: 112)		95.357 (Ξένοι: 15.563)
30.	SAPORE TASTING EXPERIENCE	Τροφίμων-Ποτών	21-24/02/2010	Ρίμινι	www.saporerimini.it	<ol style="list-style-type: none"> 1. Μπύρες, Ποτά, Σνακ, εξοπλισμός για pub και πιτσαρίες 2. Τρόφιμα, Ποτά, Catering, Βιολογικά προϊόντα 3. Ιχθυηρά και τεχνολογίες επεξεργασίας αυτών (Μεσογείου) 4. Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο 	1.000		76.123	1.500		88.087 (Ξένοι: 2.918)
31.	SUN	Επίπλου-Διακόσμησης	14-16/10/2010	Ρίμινι	www.sungiosun.it	Επίπλωσης / Διακόσμησης και Εξοπλισμού για Εξωτερικούς Χώρους πχ. Έπιπλα, πισίνες, τζακούζι, δάπεδα, παιχνίδια				700		24.000 (από 55 Κράτη)

32.	ECOMONDO	Ανακύκλωσης αναλώσιμων	03-06/11/2010	Ρίμινι	www.ri3.it	Ανακύκλωση, Επαναφόρτιση και Επαναχρησιμοποίηση Αναλώσιμων Στοιχείων Εκτυπωτών, Hardware, Προϊόντων Πληροφορικής και Τηλεματικής				1.050		63.332
33.	EOLICA MEDITERRANEO EXPO	Ενέργειας	07-09/09/2010	Ρώμη	www.zeromissionrom.e.eu	Παραγωγή Αιολικής Ενέργειας	279	0		196		25.400
34.	SANIT	Υγείας	22-25/06/2010	Ρώμη	www.sanit.org	Τεχνολογίες, Εξοπλισμός και Υπηρεσίες του κλάδου της υγείας	~ 70	0	~ 30.000	230	0	~ 32.000
35.	COSMOFARMA	Υγείας	07-09/05/2010	Ρώμη	www.cosmofarma.com	Φαρμακευτικά και παραφαρμακευτικά Προϊόντα και Υπηρεσίες για την υγεία και την αισθητική	2.254 (Ξένοι: 1.325)	15	146.331 (Ξένοι: 33.404)	2.248 (Ξένοι: 1.323 από 60 Κράτη)		139.523 (Ξένοι: 33.338)
36.	SITE	Ενέργειας	11-14/11/2010	Ρώμη	http://www.senaf.it/	Τεχνολογίες κλιματισμού, θέρμανσης, ΑΠΕ, Αρχιτεκτονικής για ενεργειακή αποδοτικότητα				180		44.983